

Utsigtet udnyttelse af virksomhedsordningen

Copenhagen Business School 2015
Juridisk Institut
Master i Skat studiet
Masterprojekt

Forfatter: Claus Fetterlein
Vejleder: Ole Aagesen
Censor: Jesper Wang-Holm

1	Indledning	5
1.1	Motivation.....	6
1.2	Formål/problemformulering.....	6
1.3	Afhandlingens opbygning og afgrænsning	7
1.4	Målgruppe	8
2	Summary.....	9
3	Virksomhedsskatteordningen fra 1987	10
3.1	Baggrund	10
3.2	Grundlæggende principper	11
3.3	Frivillig ordning.....	11
3.4	Anvendelsesområde.....	12
3.5	Krav til regnskabsføring.....	13
3.6	Fordeling af virksomhedens resultat	14
4	Virksomhedsordningens enkelte elementer	15
4.1	Indskudskonto	15
4.2	Kapitalafkast.....	17
4.3	Hævninger og hæverækkefølgen	18
4.4	Hensat til senere hævning	19
4.5	Mellemregningskonto	20
4.6	Opsparet overskud	20
4.7	Virksomhedsskatten.....	21
4.8	Rentekorrektion	21

5	Gældende ret indtil den 10. juni 2014	22
5.1	Indskudskonto	23
5.1.1	Nulstilling af indskudskonto - nægtet.....	23
5.1.2	Indskud af privat gæld – nægtet.....	26
5.1.3	Indskud af privat gæld – godkendt, ”Nordland dommen”	30
5.2	Kapitalafkast.....	36
5.2.1	Kapitalafkastssats.....	36
5.2.2	Beregning af kapitalafkast	37
5.3	Hævninger	37
5.4	Opsparet overskud	38
5.5	Rentekorrektion	39
6	Baggrund og formål med Lovforslag nr. L 200 af 11. juni 2014	40
6.1	Baggrund	40
6.2	Formål	40
6.3	Negativ indskudskonto – ingen opsparingsmulighed.....	40
6.4	Indførelse af beskatning af sikkerhedsstillelser.....	41
6.5	Indførelse af en selvstændig rentekorrektionssats	42
6.6	Bagatelgrænse på 100.000 kr.	43
7	Den vedtagne Lov nr. 992 af 16. september 2014.....	44
7.1	Negativ indskudskonto – ingen opsparingsmulighed.....	44
7.2	Sikkerhedsstillelser	45
7.2.1	Sikkerhedsstillelse med virksomhedspant.....	46

7.2.2	Sikkerhedsstillelse for privat kassekredit	46
7.2.3	Sikkerhedsstillelse ved udlæg	46
7.3	Indførelse af selvstændig rentekorrektionssats	47
7.4	Bagatelgrænse hævet til 500.000 kr.	48
7.5	Særlig overgangsperiode til afvikling af sikkerhedsstillelser	48
7.6	Delårsopgørelser for indkomståret 2014	49
7.7	Mulighed for ekstraordinær genoptagelse af indkomståret 2013	49
7.8	Mulighed for ekstraordinær nulstilling af indskudskonto	50
8	Er der sket en utilsigtet udnyttelse i strid med den oprindelige hensigt?.....	51
8.1	”Låne arrangementer” indskud af privat gæld	51
8.2	Sikkerhedsstillelse i aktiver for privat gæld – ingen hævninger	55
8.3	Udnyttelse af rentekorrektionens manglende effektivitet	56
8.4	Opsummering.....	57
9	Løser lovindgrebet problemet eller rammer man forbi ”skiven”	59
9.1	Indledning	59
9.2	Indskudskonto	59
9.3	Beskatning af sikkerhedsstillelse – tvivlsom hjemmel.....	60
9.4	Rentekorrektion	70
10	Kunne tilsvarende resultat være opnået på anden vis ?	71
10.1	Alternativt- og mindre indgribende forslag	71
10.2	Indskudskonto	71
10.3	Sikkerhedsstillelse	74

10.4	Ikrafttræden/virkningstidspunkt.	74
11	Konklusion	76
12	Retssikkerhedsmæssig perspektivering	78
12.1	Lovgivning med tilbagevirkende kraft	78
12.2	Klar lovgivning eller retssikkerhedsmæssigt tomrum.....	80
13	Litteraturliste	83

1 Indledning

Erhvervsstrukturen i Danmark er kendetegnet ved mange små og mellemstore virksomheder. En del af de danske virksomheder drives i selskabsform, typisk som anpartsselskaber, men en meget stor del af de selvstændige erhvervsdrivende driver deres virksomhed i personligt regi som enkeltmandsvirksomhed eller interessentskab.

Ifølge det Centrale Virksomhedsregister (CVR), er der er ca. 300.000¹ enkeltmandsvirksomheder og interessentskaber i Danmark.

Som led i den aftale om en skattereform, der blev vedtaget i Folketinget den 19. juni 1985, indførte man virksomhedsskatteordningen. Virksomhedsskatteordningen fik virkning fra og med indkomståret 1987.

Med virksomhedsskatteordningen ønskede man fra lovgivers side at sikre fuld fradragsværdi for erhvervmæssige renter, samt mulighed for at spare op i virksomhedsordningen til en foreløbig virksomhedsskat identisk med selskabsskatten.

Endvidere fik den erhvervsdrivende mulighed for at beregne et kapitalafkast forudsat et positivt kapitalafkastgrundlag. Hermed sidestillede man beskatningen af afkast fra aktiv investering i egen virksomheden med afkast af passiv investering i f.eks. obligationer.

Virksomhedsordningen blev hurtigt meget populær. Den var i de første år også eneste mulighed for opsparing for flere liberale erhverv, som på daværende tidspunkt ikke måtte drives i selskabsform.

¹ Jf. dataudtræk fra CVR registeret den 10. april 2015, var der 296.680 enkeltmandsvirksomheder og I/S.

1.1 Motivation

Min interesse for skat begyndte for mere end 30 år siden. Jeg er oprindeligt uddannet hos Skat men valgte tidligt at tage en uddannelse som revisor, og har i flere perioder arbejdet som skatterådgiver i flere af Big4 revisionsfirmaerne.

På et tidspunkt i 1990'erne fik jeg, sammen med en kollega, ansvaret for at formidle reglerne i virksomhedsskatteordningen. Dette til såvel eksterne kunder som internt i huset til kollegaer og revisorer.

I dag beskæftiger jeg mig med rådgivning om danske skatteforhold, herunder virksomhedsskatteordningen. Jeg har derfor både en personlig, faglig og praktisk interesse i at forstå- og ikke mindst i at kunne formidle virksomhedsordningen og dens anvendelsesmuligheder i praksis.

1.2 Formål/problemformulering

Men udgangspunkt i virksomhedsskatteoven fra 1987² og gældende ret pr. 10. juni 2014 vil afhandlingen undersøge, om der er sket en utilsigtet udnyttelse i strid med den oprindelige hensigt i virksomhedsordningen.

² Lov nr. 144 af 19/3 1986 jf. Lovbekendtgørelse nr. 1075 af 10/9 2007

Jeg vil undersøge om Lov nr. 992 af 16/9 2014 løser problemet præcist, eller om man rammer for bredt og skyder forbi "skiven", herunder om der er fornøden hjemmel til at beskatte en sikkerhedsstillelse som overskud af virksomhed.

Endelig vil jeg undersøge om intentionen bag loven kunne være nået med et mindre omfattende indgreb.

1.3 Afhandlingens opbygning og afgrænsning

Indledningsvis vil jeg gennemgå virksomhedsskatteloven fra 1987, herunder kort beskrive de enkelte elementer i ordningen.

Herefter redegøres for gældende ret pr. den 10. juni 2014 ud fra lovgivningen og retspraksis.

Dernæst vil jeg argumentere for, at den utilsigtede udnyttelse af virksomhedsordningen, kunne være løst med et mindre omfattende lovindgreb.

Afslutningsvis foretages en retssikkerhedsmæssig perspektivering. Perspektiveringen har fokus på 2 forhold, lovgivning med tilbagevirkende kraft og tvivlsom lovhjemmel.

De i loven vedtagne ændringer til kildeskatteloven³ vedrørende skattemæssig succession ved overdragelse til ægtefælle, vil ikke blive yderligere behandlet i denne afhandling.

³ Kildeskattelovens § 26 A, stk. 6

Materialeindsamlingen er afsluttet den 1. april 2015, hvorfor der herefter ikke er foretaget væsentlige søgninger af ændringer, som kunne have påvirket afhandlingens konklusion og indhold i øvrigt.

1.4 Målgruppe

Målgruppen er medstuderende, revisorer, skatteadvokater, skattemedarbejdere, lovgivere samt andre med interesse for virksomhedsordningen.

2 Summary

The objective of this thesis is to examine whether Virksomhedsskatteloven, Tax Act of 1987 and applicable law as of June 10th 2014 have been used in an unintended way contrary to the original intention of the Act.

I will analyze if the Act no. 992 of September 16th 2014 solves the problem accurately or whether the framework is too broad and misses the target. It will be examined whether the proposed taxation of a collateral security is based on solid legal authority.

Furthermore it will be examined whether the intentions behind the law could be achieved with a less comprehensive Act.

Initially, I will review Virksomhedsskatteloven, Tax Act of 1987 and briefly describe the individual elements of the Act. Applicable law as of June 10th 2014 will be examined.

Next, I will argue that the unintended use of Virksomhedsskatteloven could be solved with a less comprehensive legislation.

Finally, I will make a legal safety perspective. The perspective will focus on 2 issues, retroactively legislation and legal certainty.

The part of the Act related to the amendment to the Act of Kildeskatteloven, § 26, sec. 5, when transfer of a business unit to a spouse, will not be further discussed in this thesis.

Collection of data and information was completed by April 1st 2015.

3 Virksomhedsskatteordningen fra 1987

3.1 Baggrund

Indførelsen af virksomhedsskatteordningen var et led i den aftale om en skattereform, der blev indgået i Folketinget den 19. juni 1985. Virksomhedsordningen fik virkning fra og med indkomståret 1987. Baggrunden for at gennemføre en særlig virksomhedsordning var, at der efter skattereformaftalen bl.a. skulle ske en begrænsning af fradragsværdien af renteudgifter. I virksomhedsordningen opretholdtes den fulde værdi af rentefradraget, idet alle virksomhedens skattepligtige indtægter og udgifter - ligesom efter gældende regler - indgik i virksomhedens resultatopgørelse.

Efter personskatteloven opdeltes den skattepligtige almindelige indkomst i progressivt beskattet personlig indkomst og i kapitalindkomst. Nogle typiske former for kapitalindkomst er rente- og udbytteindtægter.

For at sidestille beskatning af afkast af investering i egen virksomhed med beskatning af afkast af alternativ investering i f.eks. værdipapirer ansås en del af virksomhedens overskud, svarende til et beregnet kapitalafkast, ligeledes for proportionalt beskattet som kapitalindkomst.

For at imødekomme de erhvervsdrivendes behov for en ordning, der kan udjævne de skattemæssige virkninger af svingende indkomster, indeholder virksomhedsskatteordningen regler om, at overskud, der spares op i virksomheden, kun bliver beskattet med en foreløbig virksomhedsskat på 50 pct.⁴

⁴ Foreløbig virksomhedsskat i 1987

Gennem virksomhedsordningen tilnærmes beskatningen af virksomheder, der drives i personligt regi, således til beskatningen af selskaber. Der er dog en afgørende forskel mellem de to beskatningsformer, idet der under virksomhedsordningen kan gives fradrag for virksomhedens underskud i indkomst udenfor virksomheden. Dette vil især være til fordel for nyetablerede, mindre erhvervsdrivende.

3.2 Grundlæggende principper

Selvstændig erhvervsdrivende, kan vælge mellem tre regelsæt for skatteberegning:

- De almindelige skatteregler for personer, jf. PSL
- Reglerne om virksomhedsordningen, jf. VSL, afsnit I
- Reglerne om kapitalafkastordningen, jf. VSL, afsnit II

Hovedreglen er, at virksomhedens resultat opgøres i henhold til skattelovgivningens almindelige regler, jf. VSL § 6. Hertil er der her 2 udtagelser:

- Renteperiodisering, jf. VSL § 6, stk. 2
- Leasingbiler, jf. VSL § 6, stk. 3

3.3 Frivillig ordning

Det er en betingelse for at anvende virksomhedsordningen, at den skattepligtige udarbejder et selvstændigt regnskab for virksomheden, som opfylder bogføringslovens krav. Bogføringen skal tilrettelægges således, at der regnskabsmæssigt sker en opdeling af den skattepligtiges samlede økonomi i en virksomhedsøkonomi (virksomhedsordningen) og

en privatøkonomi, jf. VSL § 2, stk. 1. Den skattepligtige skal ved indgivelse af selvangivelse for et indkomstår tilkendegive, om virksomhedsordningen skal anvendes for det pågældende indkomstår. Den skattepligtige kan ændre beslutningen om, hvorvidt virksomhedsordningen skal anvendes eller ikke. Tilkendegivelse herom skal ske til told- og skatteforvaltningen senest den 30. juni i det andet kalenderår efter udløbet af indkomståret. Vælger den skattepligtige at anvende virksomhedsordningen, skal virksomhedsordningen anvendes for hele virksomheden i hele indkomståret, jf. VSL § 2, stk. 2. Desuden skal den skattepligtige oplyse størrelsen af indestående på konto for indskud og på konto for opsøret overskud, jf. VSL §§ 3 og 10, stk. 2, samt af kapitalafkast og afkastgrundlag, jf. VSL §§ 7 og 8.

Overførsel af biler, der benyttes både til erhvervmæssige og private formål, skal bogføres med virkning fra starten af indkomståret. Overførsel af finansielle aktiver og passiver, indskud og overførsler efter VSL § 5, der kan foretages inden fristen for indgivelse af selvangivelse, skal bogføres med virkning fra indkomstårets udløb, jf. LVS § 2, stk. 5.

Benytter den erhvervsdrivende sig ikke af ordningen, kan der som nævnt anvendes reglerne i kapitalafkastordningen/udligningsordningen eller personskatteloven. Disse regler behandles ikke yderligere i denne afhandling.

3.4 Anvendelsesområde

Lovens anvendelsesområder er jf. VSL § 1, stk.1:

Skattepligtige personer, der driver selvstændig erhvervsvirksomhed, kan anvende virksomhedsordningen, jf. VSL § 1, stk. 1. Virksomhedsordningen kan ikke anvendes på konkursindkomst, jf. konkursskattelovens § 6.

I henhold til VSL § 1, stk. 2 kan aktier m.v. omfattet af aktieavancebeskatningsloven, uforrentede obligationer og præmieobligationer ikke indgå i virksomhedsordningen, medmindre den skattepligtige driver næring med sådanne aktiver. Konvertible obligationer omfattet af aktieavancebeskatningsloven, andele i foreninger omfattet af selskabsskatte-lovens § 1, stk. 1, nr. 3 og 4, obligationer, der beskattes efter reglerne for finansielle kon-trakter, samt aktier og investeringsbeviser m.v., når aktier og investeringsbeviser m.v. er udstedt af et investeringselskab, jf. aktieavancebeskatningslovens § 19, kan dog indgå i virksomhedsordningen.

3.5 Krav til regnskabsføring

Da den skattepligtige almindelige indkomst behandles forskelligt under virksomhedsord-ningen og uden for, er det en forudsætning for at anvende ordningen, at der udarbejdes et særskilt regnskab for virksomheden. Virksomhedens økonomi skal regnskabsmæssigt være adskilt fra den skattepligtiges private økonomi.

Det vil endvidere være en betingelse for at anvende virksomhedsordningen, at den skat-tepligtige opfylder bogføringslovens krav til regnskabsførelsen. Dette gælder også for skattepligtige, der ikke er bogføringspligtige efter bogføringsloven⁵.

For langt den overvejende del af de selvstændige erhvervsdrivende vil anvendelse af virk-somhedsordningen kun betyde, at der skal gives nogle enkelte ekstra oplysninger. Under virksomhedsordningen skal føres to særlige konti, en for indskud og en for opsparet over-skud.

⁵ LBKG 2006-06-15 nr. 648

Endelig skal den skattepligtige for at kunne beregne et kapitalafkast opgøre beregningsgrundlag herfor (kapitalafkastgrundlag).

3.6 Fordeling af virksomhedens resultat

Virksomhedens indkomst opgøres efter renter og i øvrigt efter skattelovgivningens almindelige regler. Har virksomheden overskud i et indkomstår, opdeles dette i:

- et beregnet *kapitalafkast* - forudsat at virksomhedens kapitalforhold giver grundlag for beregning af kapitalafkast - og i et resterende overskud. Positiv kapitalafkast er kapitalindkomst, der beskattes med max. 42 %⁶. Negativ kapitalindkomst har en skatteværdi på ca. 33,7 % (2015)
- en *hævning* af overskud som er personlig indkomst, der beskattes progressivt,
- et *opsparet overskud* (den del overskuddet, som den erhvervsdrivende vælger at lade blive i virksomheden). Denne del beskattes med en midlertidig aconto virksomhedsskat på 22 %⁷

Først når den skattepligtige i et senere indkomstår hæver af det opsparede overskud, beskattes det endeligt som personlig indkomst. Når den endelige beskatning sker, modregnes den betalte foreløbige virksomhedsskat i slutskatten.

⁶ Positiv kapitalindkomst beskattes med max. 42% i 2015, jf. PSL § 19, stk. 2 (skatteloft II)

⁷ Virksomhedsskattesatsen fra 2016

4 Virksomhedsordningens enkelte elementer

4.1 Indskudskonto

Den selvstændiges virksomhed består af en række – erhvervsmæssige – aktiver og passiver. Ved indtræden i virksomhedsordningen skal der opgøres en indskudskonto, der angiver den samlede nettoværdi af indskudte aktiver og passiver.

På baggrund af den selvkontrollerende effekt udtales det i cirkulæret til virksomhedsskateloven⁸ at ligningsmyndighederne normalt ikke vil have anledning til at undersøge den regnskabsmæssige opdeling, som den skattepligtige har foretaget, forudsat at indskudskontoen er positiv eller 0, og de åbenbart erhvervsmæssige aktiver er medtaget. Cirkulæret er efterfølgende ophævet og har derfor ikke længere selvstændig retskildevirkning.

Hvis indskudskontoen er negativ, er det i udgangspunktet udtryk for, at den selvstændige ikke har kunnet dokumentere, at samtlige indskudte passiver er erhvervsmæssige. Som konsekvens heraf anses den negative indskudskonto i praksis for at være ensbetydende med privat gæld, som den selvstændige har placeret i virksomhedsordningen.

Såfremt den selvstændige ved indtræden i virksomhedsordningen kan dokumentere eller sandsynliggøre, at al gælden vedrører den erhvervsmæssige virksomhed, nulstilles indskudskontoen.

”Opfyldning” med privat gæld ved indtræden i ordningen.

⁸ Cirkulære nr. 21 af 9. december 1986. Cirkulæret er nu ophævet.

Hvis de erhvervmæssige aktiver overstiger den erhvervmæssige gæld ved indtræden i ordningen første gang, kan der "fyldes op" med privat gæld, uden at dette får skattemæssige konsekvenser i form af rentekorrektion. Dette er en konsekvens af, at der ikke skal ske en ligningsmæssig vurdering af om gælden er privat eller erhvervmæssig så længe indskudskontoen er 0 eller positiv.

Fordeling af erhvervmæssig og privat gæld

Ved indtræden i virksomhedsordningen kan der opstå et afgrænsningsproblem med hensyn til opdelingen af aktiver og gæld i en erhvervmæssig og en privat del. Herudover er udgangspunktet i loven, at ligningsmyndighederne ikke skal foretage en vurdering af, hvorvidt en gældspost er privat eller erhvervmæssig.

Der kan imidlertid være forskel på det beregnede kapitalafkast og den faktiske rentebetaling. Det hedder derfor i cirkulærets pkt. 69, at hvis der er tale om store beløb, og forskellen mellem den faktiske rente- og kapitalafkastsats ligeledes er stor, kan der være en skattemæssig fordel af nogen betydning ved, at de finansielle aktiver og passiver indgår under virksomhedsordningen.

Virksomhedsordningen bygger således ikke på en egentlig sondring mellem erhvervmæssig og privat gæld, men derimod på en angivelse af, hvor meget privat gæld, der kan indgå i virksomheden uden rentekorrektion.

I de tilfælde, hvor der klart kun foreligger en skattemæssig begrundelse for at medtage en stor post finansielle aktiver og/ eller passiver i virksomheden, kan der være anledning til at foretage en nærmere efterprøvelse af, om disse finansielle aktiver og/eller passiver kan karakteriseres som erhvervmæssige eller private. Der kan således undtagelsesvis

blive tale om at ændre den skattepligtiges opdeling af virksomhedens og den private økonomi.

4.2 Kapitalafkast

Kapitalafkastet svarer i princippet til en beregnet forrentning af den egenkapital, som indehaveren har investeret i virksomheden. Kapitalafkastet beregnes som en procentdel af det særskilt opgjorte kapitalafkastgrundlag. Hvis beregningen fører til, at kapitalafkastet bliver negativt, ses der bort fra kapitalafkastet. Der gælder endvidere den begrænsning, at det beregnede kapitalafkast ikke kan overstige årets overskud.

Satsen beregnes på grundlag af et simpelt gennemsnit af den af Danmarks Nationalbanks opgjorte kassekreditrente for ikke-finansielle selskaber i de første 6 måneder af det til indkomståret svarende kalenderår, jf. VSL § 9.

Den selvstændige kan vælge at hæve kapitalafkastet eller helt eller delvist at spare det op i virksomheden. Den del af kapitalafkastet, der vedrører finansielle aktiver, bortset fra varedebitorer mv., skal dog altid hæves, jf. VSL § 4. Det hævede kapitalafkast skal være overført til privatøkonomien inden fristen for selvangivelse for indkomståret. Ellers er beløbet indskudt i virksomhedsordningen. Overførslen kan eventuelt ske ved at hensætte beløb til senere hævning.

Kapitalafkast, der er hævet i indtjeningsåret, er som udgangspunkt kapitalindkomst. Kapitalafkastet er dog personlig indkomst, hvis den selvstændige vælger at hæve det efter reglerne i VSL § 23 a eller driver næring, som er omfattet af PSL § 4, stk. 3.

Driver den selvstændige næring ved køb og salg af fordringer eller finansiering, skal indtægter og udgifter fra denne virksomhed indgå, når den personlige indkomst gøres op. Det gælder, uanset om indtægterne normalt ville være kapitalindkomst. Se PSL § 4, stk. 3.

Disse selvstændige skal medregne et eventuelt kapitalafkast til den personlige indkomst, hvis de bruger virksomhedsordningen. Det gælder kun for den del af kapitalafkastet, der forholdsmæssigt vedrører fordringer, der er erhvervet i næringsvirksomheden⁹.

4.3 Hævninger og hæverækkefølgen

Ved opgørelsen af årets hævninger indgår alle værdier, der enten er faktisk overført eller må anses for overført. Endvidere indgår de beløb, der er afsat til senere hævning, i det pågældende års regnskab.

Som eksempler på hævninger kan nævnes kontante beløbsoverførsler, værdi af fri bil og andre naturalgoder, privatudgifter afholdt af virksomheden, aktiver overført til privatøkonomien, passiver overført til privatøkonomien, beregnet kapitalafkast efter VSL § 7 og udligning af negativ saldo på mellemregningskonto. Er der overført gæld i forbindelse med et yderligere indskud af et aktiv, kan der ikke anlægges en nettobetragtning.

Som hævning anses endvidere beløb, der alene er hævet bogføringsmæssig, idet beløbene er afsat til senere faktisk hævning, det vil sige, til senere udbetaling fra virksomheden. Sådanne beløb beskattes i det år, overførslen vedrører. I årets samlede hævning fratrækkes de beløb, der er hjemmel til at overføre til den skattepligtige forud for fordelingen efter den egentlige hæverækkefølge, jf. VSL § 5. Den erhvervsdrivende må således tage stilling til, hvilke af årets hævninger der skal debiteres mellemregningskontoen, jf. VSL § 4 a, stk. 3. Denne valgmulighed består frem til den endelige udarbejdelse af skatteregnskabet.

Refusion af driftsomkostninger og overførsel til medarbejdende ægtefælle, jf. VSL § 4 a, stk. 4 og 5, vil ligeledes være beløb, der kan overføres uden om hæverækkefølgen. Ende-

⁹ Jf. Tfs 1992.521.LSR

lig vil den beregnede virksomhedsskat ikke være omfattet af den egentlige hæverækkefølge, jf. § 5, stk. 3.

Er der herudover overført beløb til den erhvervsdrivende, fordeles beløbet efter VSL § 5, stk. 1 og 2, i følgende prioriterede rækkefølge:

1. Hensatte kapitalafkast fra forudgående år
2. Hensatte resterende overskud fra forudgående år
3. Årets kapitalafkast efter VSL § 7
4. Årets resterende overskud efter VSL § 10, stk. 1
5. Årets overskud fra tidligere år
6. Indestående på indskudskonto

Prioriteringsrækkefølgen under 1 og 2 vedrører overskud fra tidligere år som allerede er beskattet som kapitalindkomst eller personlig indkomst. Hævning af de under 3, 4 og 5 nævnte beløb vil udløse beskatning i det konkrete år. Hævning af de under 6 nævnte beløb vil kunne ske skattefrit. En herved opstået negativ indskudskonto vil dog kunne udløse rentekorrektion efter VSL § 11, jf. VSL § 5, stk. 2.

4.4 Hensat til senere hævning

Der kan "hensættes til senere hævning" hvis den erhvervsdrivende har hævet for lidt i årets løb, men f.eks. ønsker at hæve op til marginalskattegrænsen for topskat (overskudsdisponering). Det er således summen af de i årets løb faktisk foretagne hævninger

og hensat til senere hævnning, der overføres til beskatning som personlig indkomst efter PSL, jf. dog hæverækkefølgen i VSL § 5.

4.5 Mellemregningskonto

I henhold til VSL § 4 a kan den erhvervsdrivende i stedet for at foretage indskud efter § 3, overføre kontante beløb fra privatøkonomien til virksomhedsordningen, der bogføres på en uforrentet mellemregningskonto. På det tidspunkt, hvor anvendelsen af virksomhedsordningen påbegyndes, kan der ikke bogføres beløb på mellemregningskontoen jf. § VSL § 4, stk. 2.

Beløb eller værdier, der overføres fra mellemregningskontoen til privatøkonomien, anses ikke for en overførsel efter VSL § 5 og medregnes ikke ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. VSL § 4, stk. 3. Såfremt indestående på mellemregningskontoen på noget tidspunkt bliver negativt, skal beløbet udlignes ved en overførsel efter VSL § 5.

4.6 Opsparet overskud

Vælger den skattepligtige at lade hele eller en del af det resterende overskud forblive i virksomheden, beskattes denne del af overskuddet med en proportional virksomhedsskat. Denne sats er fast i modsætning til satsen for kapitalindkomstbeskatning, der afhænger af kommuneskatteprocenten.

4.7 Virksomhedsskatten

Virksomhedsskatten beregnes som det opsparede overskud i virksomhedsordningen gange virksomhedsskattesatsen¹⁰. Hæver den skattepligtige i et senere indkomstår af det opsparede overskud, beskattes det hævede beløb med tillæg af den dertil hørende foreløbige virksomhedsskat, som personlig indkomst. Samtidig modregnes den til beløbet svarende virksomhedsskat i den skattepligtiges slutskat.

4.8 Rentekorrektion

Er der negativ indskudskonto er det et udtryk for at der er indskudt privat gæld. Det er imidlertid ikke hensigten, at selvstændige skal have fuldt fradrag ved opgørelsen af den personlige indkomst for private renteudgifter. Der er derfor indarbejdet et værn i virksomhedsordningen – rentekorrektion.

¹⁰ Virksomhedsskatten udgjorde i 1987 50%, i 2015 udgør den 23% og den falder i 2016 til 22%.

5 Gældende ret indtil den 10. juni 2014

Siden 1987 er virksomhedsordningen ændret en del gange, hvoraf de væsentligste er:

Lov nr. 1030 af 19/12 1992:

- VLS § 14 er ophævet ved Lov nr. 1030 af 19/12 1992. (Ved flere virksomheder, gælder den i § 5 nævnte rækkefølge for overførsel af værdier fra virksomheden til den skattepligtige for virksomhederne under et, jfr. dog § 15, stk. 4.)

Lov nr. 1217 af 27/12 1996:

- VLS § 11, stk. 1 (Rentekorrektionen skal ske på baggrund af den talmæssigt største negative indskudskonto primo eller ultimo).
- VSL § 11, stk. 2 (Rentekorrektion hvis der i årets løb blev overført værdier til den erhvervsdrivende og i samme år blev foretaget indskud, dog højst beregnet på indskuddet).
- VSL § 13 (Underskud modregnes i opsparet overskud. Eventuel negativ skat kan udbetales kontant)

Lov nr. 530 af 17/6 2008:

- Renteperiodisering, jf. VSL § 6, stk. 2
- Leasingbiler, jf. VSL § 6, stk. 3

Grundlaget for beregning af kapitalafkastsatsen er ændret. Skatteministeriet blev i 2011 opmærksom på, at det hidtidige grundlag beregning af kapitalafkastsatsen var forkert. Skat udstedte på baggrund heraf styresignal¹¹, med mulighed for genoptagelse.

5.1 Indskudskonto

Hvis man ser på hele virksomhedsordningen under et, er det spørgsmålet om opgørelse af indskudskonto ved indtræden samt beregning af rentekorrektion, som har givet anledning til flest sager hos skattemyndighederne og ved domstolene.

Nedenfor er beskrevet 3 typiske situationer; nulstilling af indskudskonto, delvis nulstilling og indskud af privat gæld.

5.1.1 Nulstilling af indskudskonto - nægtet

Udgangspunktet vedrørende indskudskontoen, jf. i VSL § 3, stk. 2-4, er, at der ved etableringen af virksomhedsordningen første gang, skal opgøres en indskudskonto som værdien af indskudte erhvervmæssige aktiver med fradrag af gæld.

Er indskudskontoen, opgjort efter VSL § 3, stk. 2-4, negativ, og dokumenterer den skattepligtige, at alle de til virksomheden hørende aktiver og gældsposter er medregnet i opgørelsen, samt at den medregnede gæld er erhvervmæssig, nulstilles indskudskontoen, jf. VSL § 3, stk. 5. Uanset at gælden umiddelbart antager en erhvervmæssig karakter, f.eks. en erhvervmæssig kassekredit eller leverandørkreditter, er det ikke den formelle form

¹¹ SKM 2011.810.

som er afgørende, men om gælden er anvendt til at finansiere den pågældende virksomhed.

Der henvises til Vestre Landsrets dom af 18. januar 1995¹². Sagen vedrørte en apoteker. Her blev indskudskontoen opgjort til minus 1.143.080 kr., som var nulstillet.

Sagen var den, at der ved opnåelse af rentefri leverandørkreditter på ca. 1,8 mio. kr. i årene forud for etableringen af virksomhedsordningen pr. 1. januar 1987, var oparbejdet et likviditetsoverskud, der løbende var investeret i obligationer, som var holdt uden for virksomhedsordningen.

I bemærkningerne til forslag om virksomhedsskatteloven¹³, hed det bl.a.:

»Ved indtræden i virksomhedsordningen opstår der et afgrænsningsproblem med hensyn til opdelingen af gæld i en privat og en erhvervsmæssig del.

På grundlag af virksomhedens aktiver og passiver opgøres indskudskontoen i forbindelse med udarbejdelse af åbningsbalancen. Hvis indskudskontoen ved opgørelse er negativ, og den skattepligtige dokumenterer, at alle de til virksomheden hørende aktiver og gældsposter er medregnet, samt at den medregnede gæld er erhvervsmæssig, sættes indskudskontoen dog til nul. Dette bevirker, at det kun er nødvendigt at foretage en ligningsmæssig kontrol af opdelingen mellem privat og erhvervsmæssig gæld på det tidspunkt, hvor den skattepligtige træder ind i virksomhedsordningen, og indskudskontoen er negativ. Når skattepligtige skal dokumentere, at gæld er erhvervsmæssig, må der lægges vægt på, hvad låneprovenuet er anvendt til.«

¹² VL1995.B-1132-92, TFS 1995,133

¹³ Folketingstidende 1985/86, Tillæg A, spalte 2617

I besvarelsen af spørgsmål 4 til samme lovforslag¹⁴, svarede ministeren bl.a.:

»Dokumentation af, hvad et låneprovenu er anvendt til, f.eks. anskaffelse af maskiner, inventar og lign., vil normalt være muligt ved nyetablerede gældsposter. Ved ældre gældsposter, f.eks. ældre end 5 år, vil en sådan dokumentation være vanskelig. Den skattepligtige vil kun sandsynliggøre, at låneoptagelse er sket for at dække virksomhedens finansieringsbehov ved oplysning om skattepligtig indkomst og privatforbrug.«

Skatteministeriet gjorde til støtte for sin påstand gældende, at skatteyderen efter VSL § 3, stk. 6, havde bevisbyrden for, at den gæld, som indgik i virksomhedsregnskabet, var erhvervsmæssig og ikke hidrørte fra anskaffelse af aktiver, som indgik i skatteyderens private formue, og at det af lovens forarbejder fremgik, at der ved afgørelsen af, om gæld var erhvervsmæssig, måtte lægges vægt på, hvad låneprovenuet var anvendt til.

Landsretten udtalte:

”at efter virksomhedsskatteovens § 3, stk. 6, var det bl.a. en betingelse for at ansætte indeståendet på indskudskontoen til nul, at den medregnede gæld var erhvervsmæssig. Ved afgørelsen heraf måtte der efter bestemmelsens forarbejder lægges vægt på, hvad låneprovenuet var anvendt til.

Det måtte efter bevisførelsen lægges til grund, at der i skatteyderens virksomhed som en følge af bl.a. leverandørkreditter var opstået et likviditetsoverskud, der havde sat ham i stand til over en årrække at disponere over beløb, der betydeligt havde oversteget hans skattepligtige indkomst. Det lagdes endvidere til grund, at den herved skabte likviditet var anvendt til indkøb af obligationer der var holdt udenfor virksomhedsordningen.

¹⁴ Folketingstidende 1985/ 86, Tillæg B, spalte 750

Da den ved gældsstiftelsen opnåede likviditet derfor ikke kunne anses for anvendt erhvervsmæssigt, fandtes betingelserne for at ansætte indeståendet på skatteyderens indskudskonto til nul efter virksomhedsskattelovens § 3, stk. 6, ikke at være opfyldt”.

Uanset om gælden i ovennævnte afgørelse, ud fra en generel fortolkning var erhvervsmæssig gæld, har Landsretten anlagt en subjektiv formålsfortolkning (udvidet fortolkning), idet der ved afgørelsen er lagt betydelig vægt på ministersvar, bemærkninger til lovforslaget og lovens forarbejder og dermed hvad låneprovenuet var anvendt til, jf. anvendelseskriteriet.

5.1.2 Indskud af privat gæld – nægtet

Det blev det ved Landsskatterettens kendelse af 14. januar 1992¹⁵, nægtet at medtage konkrete private gældsposter. Sagen omhandlede en agronom, som havde medtaget privat prioritetsgæld ved opgørelsen af indskudskontoen første gang. Sagen blev forelagt Told- og Skattestyrelsen, der bl.a. udtalte følgende:

”Såfremt den skattepligtige søger at opnå skattemæssig fordel ved f.eks. at udligne en negativ indskudskonto, der ikke er nulstillet, ved efterfølgende at føre den private gæld ud af virksomheden ultimo, kan sådanne dispositioner i almindelighed ikke tillægges virkning for opgørelsen af virksomhedens overskud og ligningsmyndighederne kan ved den løbende ligning efter en konkret vurdering tilsidesætte sådanne dispositioner, jf. hermed ligningsvejledningen 1990, L 1.2.4., samt Tidsskrift for Skatteret 1989.347. Se også lektor, cand.jur. Ole Bjørn i SR-Skat 4-89, side 193 f.

¹⁵ LSR 1992.630-8216-23, Tfs 1992,386

I det foreliggende tilfælde, hvor der må antages at udligningen af den negative indskuds-konto – ved bl.a. ultimo 1987 at overføre private gældsposter fra virksomhedsdelen til den private del på i alt 431.963 kr. – alene må anses for at være begrundet i et ønske om at opnå skattemæssig fordel, derved at virksomhedsindkomsten ikke korrigeres med en beregnet rente af det indskudte beløb (431.963 kr.), finder Told- og Skattestyrelsen, at de stedlige skattemyndigheder har været berettiget til at korrigere indkomsten i den anledning.

Det tilføjes, at i disse tilfælde – hvor der i øvrigt ikke er grundlag for i medfør af pkt. 69 i cirkulæret til virksomhedsskatteoven at nægte, at den private gæld indgår under virksomhedsordningen – er det Told- og Skattestyrelsens opfattelse, at den skattepligtige kan vælge, enten at beholde gælden udenfor ordningen, eller at "bevare" gældsposten under virksomhedsskatteordningen."

Det kan diskuteres, om begrundelsen for afgørelsen er tilstrækkeligt hjemlet ud fra en ordlydsfortolkning, da der ikke syntes at være direkte hjemmel i loven, som på daværende tidspunkt og med daværende ordlyd i VSL § 11, stk. 3 om rentekorrektion, afskar den skattepligtige i at foretage de omhandlede dispositioner. Jeg mener dog alligevel, at afgørelsen er korrekt ud fra en formålsfortolkning og når der henses til forarbejderne og bemærkningerne til lovforslaget, jf. pkt. 7 i bemærkningerne til lovforslaget¹⁶:

"7. Ved indtræden i virksomhedsordningen opstår der et afgrænsningsproblem med hensyn til opdelingen af gæld i en privat og en erhvervmæssig del. På grundlag af virksomhedens aktiver og passiver opgøres indskudskontoen i forbindelse med udarbejdelse af åbningsbalancen.

¹⁶ Lovforslag 107, folketingsåret 1985/85, senere Lov nr. 144 af 19/3 1986

Hvis indskudskontoen ved opgørelsen er negativ, og den skattepligtige dokumenterer, at alle de til virksomheden hørende aktiver og gældsposter er medregnet, samt at den medregnede gæld er erhvervsmæssig, sættes indskudskontoen dog til nul. Dette bevirker, at det kun er nødvendigt at foretage en ligningsmæssig kontrol af opdelingen mellem privat og erhvervsmæssig gæld på det tidspunkt, hvor den skattepligtige træder ind i virksomhedsordningen, og indskudskontoen er negativ. Når den skattepligtige skal dokumentere, at gæld er erhvervsmæssig, må der lægges vægt på, hvad låneprovenuet er anvendt til.

Hvis indskudskontoen senere bliver negativ, er det som tidligere nævnt udtryk for, at den skattepligtige har »lånt« i virksomheden, og der foretages rentekorrektion.

Gennem denne objektive regel sikres det, at der er en adskillelse mellem privat og erhvervsmæssig gæld. Det er derfor kun ved indtræden i ordningen nødvendigt at foretage en sondring mellem privat og erhvervsmæssig gæld på grundlag af anvendelseskriteriet”.

Afgørelsen er kommenteret af direktør, cand. jur., N. Mou Jakobsen¹⁷, som når frem til, at afgørelsen er korrekt. Mou Jacobsen anfører bl.a., at hvis den selvregulerende effekt sættes ud af kraft, må der være adgang for ligningsmyndighederne til at gribe ind, idet der da bliver tale om bogholderimæssige poster uden reelt indhold. Jeg kan kun tilslutte mig dette synspunkt. Spørgsmålet om, hvorvidt sådanne bogholderimæssige poster må anerkendes i skattemæssig henseende har Højesteret bl.a. taget stilling til i ”Glistrup-dommen”¹⁸.

I magasinet ”Penge & Privatøkonomi” nr. 1, 1989 blev der bragt en artikel, som beskrev hvordan man hvert andet år kunne opnå en skattebesparelse. Artiklen beskrev muligheden for at udnytte den dagældende bestemmelse i VSL § 11, stk. 1, nemlig at rentekor-

¹⁷ Revision & Regnskabsvæsen, 1991, nr. 9 side 199

¹⁸ Højesterets dom i UfR 1983.705

rektionen skulle beregnes på baggrund af den negative indskudskonto ultimo året. Skatteministeren har som svar på spørgsmål nr. 56 og 57 af 5. juni 1989¹⁹ kommenteres indholdet i artiklen:

”Selv om det aldrig direkte har været meningen med virksomhedsordningen, at privat gæld indgår i virksomheden, er udgangspunktet i loven, at ligningsmyndighederne ikke skal foretage en vurdering af, hvorvidt en gældspost er privat eller erhvervmæssig.

Det er i virksomhedsordningen forudsat, at den selvregulerende effekt – beregningen af kapitalafkast og rentekorrektion – er et tilstrækkeligt værn mod, at privatgæld medtages i virksomheden.

Dette er imidlertid ikke ensbetydende med, at ligningsmyndighederne i klare omgåelsestilfælde er afskåret fra at tilsidesætte sådanne transaktioner i skattemæssig henseende. Dette er en følge af ligningsmyndighedernes generelle adgang til at efterprøve virksomhedernes regnskaber.

Det fremgår af cirkulæret til virksomhedsskatteoven pkt. 69, at i tilfælde, hvor der klart kun foreligger en skattemæssig begrundelse for at medtage en stor post finansielle aktiver og/eller passiver i virksomheden, kan der være anledning til at foretage en nærmere efterprøvelse af, om disse aktiver og/eller passiver kan karakteriseres som erhvervmæssig eller privat.”

Statsskattedirektoratet har på en forespørgsel fra 1988 meddelt, at privat gæld kan medtages under virksomhedsskatteordningen, selv om saldoen på indskudskontoen dermed bliver negativ. Der gøres dog samtidig opmærksom på, at spørgsmålet henhører under

¹⁹ SMIN.SPM S 56-57, TFS 1989,347

den løbende ligning og dermed kan give anledning til en nærmere efterprøvelse. Det er forudsat, at den selvregulerende effekt er effektiv og derfor som udgangspunkt er et tilstrækkeligt værn mod, at privatgæld medtages i virksomheden.

5.1.3 Indskud af privat gæld – godkendt, ”Nordland dommen”

Den 15. december 1997 afsagde Højesteret dom²⁰ i sagen mod statsautoriseret revisor Henrik Nordland, ”Nordland-dommen”.

Henrik Nordland havde pr. 1. januar 1988 havde etableret sig i virksomhedsordningen med nogle anparter i et investeringsselskab. Samtidig overførte han ca. 2 mio. kr. i privat gæld til indskudskontoen. Inden udgangen af 1988 foretog han et indskud på og gælds-overførsel fra indskudskontoen, således at denne var positiv ved årets udløb. Hermed undgik Henrik Nordland, at der blev beregnet rentekorrektion, da der efter den dagældende affattelse af VSL § 11, stk. 1, alene blev beregnet rentekorrektion af negativ indskudskonto ultimo året. Sagen minder i sin struktur meget om Landsskatteretssagen om Agronomen jf. ovenfor. Sagen havde været forelagt Landsskatteretten, som afviste at godkende dispositionerne med henvisning til ovennævnte landsskatteretskendelse²¹.

Sagen blev indbragt for Landsretten, som derimod tiltrådte Henrik Nordlands subsidiære påstand om, at tillade den private gæld i virksomhedsordningen mod at bibeholde den private gæld i ordningen, således at der blev beregnet rentekorrektion.

²⁰ HR1997.II 93/1997, Tfs 1998, 99 og U1998.245H

²¹ LSR 1992.630-8216-23, Tfs 1992,386

Sagen indbringes for Højesteret, som når til samme resultat. Dommerne Sigrid Ballund og Eva Staal udtalte:

”Formålet med virksomhedsskatteloven har været at ligestille virksomhed drevet i personligt regi med virksomhed drevet i selskabsform, og dette formål opnås blandt andet ved at give selvstændige erhvervsdrivende mulighed for at opnå fuld fradragsret for virksomhedens renteudgifter. Det fremgår klart af lovens forarbejder, at man ved lovens tilblivelse forudsatte, at det ved hjælp af rentekorrektionsreglen i § 11 ikke ville være muligt for selvstændige erhvervsdrivende, der anvendte virksomhedsskatteordningen, at opnå en skattemæssig fordel i forhold til andre skatteydere ved, at de kunne fratrække private renteudgifter med virkning for opgørelsen af den personlige indkomst.

Efter bevisførelsen kan det lægges til grund, at sagsøgeren, der var indtrådt i virksomhedsskatteordningen med 7 anparter i et investeringsselskab, ved overførslen af de private gældsposter på indskudskontoen den 1. januar 1988 havde til hensigt at udtage gældsposterne af ordningen ved indkomstårets slutning, og at formålet med denne transaktion var at undgå rentekorrektion efter virksomhedsskattelovens §11, stk. 1, og derved opnå fuld fradragsret for renterne af den private gæld, hvad der ikke længere var mulighed for, efter at skattereformen var trådt i kraft den 1. januar 1987. Sagsøgerens dispositioner på indskudskontoen havde ikke karakter af normale forretningsmæssige dispositioner, idet det aldrig havde været meningen, at gældsposterne skulle gøres til virksomhedsgæld, men dispositionen havde udelukkende til formål at spare skat i det personlige regi. Når henses til formålet med virksomhedsskatteloven og til, at sagsøgerens dispositioner må opfattes som et klart misbrug af virksomhedsskatteloven, findes ligningsmyndighederne at have været berettiget til at tilsidesætte arrangementet som sket. Sagsøgtes frifindelsepåstand tages derfor til følge”.

For forståelsen af den videre argumentation i afhandlingen, mener jeg at der i Højesterets dom er lagt vægt på, at det var med rette, at ligningsmyndigheden havde tilsidesat arrangementet ud fra en realitetsgrundsætning²², men at den subsidiære påstand blev taget til følge, da man i den *konkrete* sag anså, at den selvkontrollerende effekt vedrørende rentekorrektionen var effektiv. Hermed sikredes det, at der ikke skete konvertering af negativ kapitalindkomst til negativ personlig indkomst, og dermed en skattemæssig fordel i forhold til andre skatteydere. Disse argumenter anser jeg som dommens *ratio decidendi*²³.

Dommen har høj præjudikatværdi²⁴, idet den afsagt af Højesteret, som har den højeste placering i domstolshierarkiet samt når der henses til de få retsafgørelser med samme indhold. Dommens præjudikatværdi er dog i mindre grad påvirket af, at den er afsagt med dissens²⁵.

På baggrund af den offentlige debat samt artiklerne i penge & Privatøkonomi m.v. blev der den 7. november 1996 fremsat lovforslag til forenkling af VSL²⁶. Lovforslaget gik ud på, at rentekorrektionen, jf. VSL § 11, stk. 1, fremover skulle ske på baggrund af den tal-mæssigt største negative indskudskonto primo eller ultimo året.

²² Pedersen, Jan, Skatteudnyttelse 1989, TfS 2000, 142 ("Realitetsgrundsætningen i 10 år")

²³ En doms *Ratio Decidendi* er den regel, der er lagt til grund for afgørelsen, "Retskilder & Retsteorier", s 166

²⁴ Anvendes om en doms betydning for retstilstanden for andre, dens retsdannende og blivende betydning.

²⁵ Dommen blev afsagt med dommerstemmerne 2:1

²⁶ Lovforslag nr. 63 af 7. november 1996

Loven blev vedtaget den 27. december 1996²⁷. Af forarbejderne til loven fremgår følgende (lovforslag nr. 63 af 7. november 1996):

"Efter de gældende regler beregnes rentekorrektionen på grundlag af den negative saldo på indskudskontoen ved indkomstårets udløb. Dette kan medføre, at der kan opnås fuld fradragsret for renter af privat gæld. I hidtidig praksis er visse overførsler af gældsposter frem og tilbage mellem virksomheden og privatøkonomien blevet imødegået med ligningsmæssige korrektioner baseret på, at transaktionerne måtte anses som proforma-transaktioner.

For at undgå ligningsmæssige korrektioner, der volder administrative vanskeligheder foreslås i stedet, at rentekorrektionen beregnes på grundlag af den talmæssigt største negative saldo på indskudskontoen på tidspunktet, hvor anvendelsen af virksomhedsordningen påbegyndes, eller, for efterfølgende indkomstår, ved begyndelsen af indkomståret eller ved udløbet af indkomståret. Rentekorrektionsbeløbet kan dog ikke overstige afkastsatsen ganget med det talmæssigt største negative afkastgrundlag."

Af nyere afgørelser vedrørende indskudskontoen, kan nævnes Landsskatterettens kendelse af 27. juni 2007²⁸. Sagen drejede sig om hvorvidt en erhvervsdrivende kunne indskyde et privat realkreditlån i virksomhedsordningen i 2003. Daværende Skatteankenævn, havde nægtede indskuddet af den private prioritetsgæld med det argument, at der alene forelå en skattemæssig begrundelse for at medtage den private prioritetsgælden i virksomhedsordningen.

²⁷ Lov nr. 1217 af 27. december 1996

²⁸ SKM2007.588.LSR

Landsskatteretten anerkendte dog, at den private prioritetsgæld kan indskydes i virksomhedsordningen mod at der sker rentekorrektion efter VSL § 11, stk. 1. Landsskatteretten henviser dog samtidig til, at kapitalafkastsatsen i 2003 er på 5%, og således ikke adskiller sig væsentligt fra den effektive forretning af et 5% obligationslån, ligesom den beregnede rentekorrektion, som beregnes i sagen til 5% af 901.780 kr. eller 45.089 kr., ikke oversteg nettorenteudgifterne i virksomheden.

Landsskatteretten har også tillagt det vægt, at rentekorrektionssatsen svarer nogenlunde til den faktiske rente af den private gæld således at rentekorrektionen virker selvkontrollerende i overensstemmelse med den oprindelige hensigt i virksomhedsordningen.

Opsummering af gældende ret indskudskonto

Vedrørende indskudskontoen og vurderingen af, om "erhvervsmæssig gæld" kan indlægges i virksomhedsordningen tages der udgangspunkt i et **anvendelseskriterie**.

Vedrørende indskudskontoen og vurderingen af om privat gæld accepteres indlagt i virksomhedsordningen mener jeg godt, at der kan argumenteres for et "omgåelseskriterie".

Der henses til præmissen i Højesterets dom jf. ovenfor, hvor det bl.a. er anført, at:

*"ved et klart misbrug af virksomhedsordningen, findes ligningsmyndighederne at have været berettiget til at tilsidesætte **arrangementet** som sket."*

At gælden blev accepteret, var netop fordi gælden forblev i virksomhedsordningen og at rentekorrektionen på daværende tidspunkt betød, at den selvkontrollerende effekt var effektiv.

Der henvises til endvidere til "realitetsgrundsætningen", jf. Professor dr. jur. Jan Pedersen og dennes afhandling fra 1989. Spørgsmålet er, om der i dansk indkomstskatteret

kan opstilles en sådan almindelig omgåelsesklausul²⁹. Dette har været meget omdiskuteret. Synspunktet har været, at omgåelsesproblemet blot er et almindeligt lovfortolkningsproblem, idet man dog erkender, at myndigheder og domstole måske vil være mere tilbøjelige til at fortolke en lovbestemmelse udvidende, hvis der bevisligt foreligger omgåelseshensigt hos skatteyderen. Det bemærkes at der er fremsat LFF 1f 20/2 2015 (Skattelypakken), hvor man ønsker indført en omgåelsesklausul i LL § 3 for grænseoverskridende transaktioner.

Modstandere af realitetsgrundsætningen, f.eks. Professor lic. jur. Søren Friis Hansen har i en række artikler erklæret realitetsgrundsætningen for død, jf. nekrolog over realitetsgrundsætningen.³⁰

Jan Pedersen har dementeret³¹ Søren Friis Hansens "nekrologer" og realitetsgrundsætningen har netop fået fornyet aktualitet efter Højesterets dom af 31. marts 2015³². Her blev en holding konstruktion tilsidesat som værende uden realitet. Så man kan vel sige, at Jan Pedersen har "førertrøjen" på igen.

Forståelsen af VSL § 3, Indskudskontoen, kan på baggrund af de fortolkningsbidrag og ikke mindst den retspraksis, som har udviklet sig siden 1987 jf. ovenstående, opsummeres til, at der ved indtræden i virksomhedsordningen er 3 forskellige situationer:

- Indskud af privat gæld, men indskudskonto er positiv eller 0, ingen problem

²⁹ Sverige har en sådan generel omgåelsesregel.

³⁰ Skattepolitisk oversigt, vol. 63, Nr. 5, 2007, s. 265-281

³¹ Ugeskriftet (U2008.B.197ff)

³² HR 2015, 196/2013 af 31. marts 2015

- Indskud af erhvervsmæssig gæld, og hvor indskudskontoen er negativ, og hvor det ud fra et "anvendelseskriterie", ikke kan dokumenteres, at hele den erhvervsmæssige gæld er anvendt til 100% erhvervsmæssige formål, nulstilles Indskudskontoen kun delvist
- Indskud af 100% privat gæld, hvor indskudskontoen er negativ, accepteres den private gæld i ordningen, forudsat den reelt indskydes og det samtidig opnås, at rentekorrektionen er effektiv (eliminerer den skattemæssige omgåelse)

Højesterets dom i Nordland-sagen kan ikke tages til indtægt for, at der ved indtræden i virksomhedsskatteordningen første gang, ukritisk kan skydes privat gæld hvis indskudskontoen bliver negativ. Det forudsætter, at den selvkontrollerende effekt er effektiv og det godtgøres, at der ikke er en klar omgåelseshensigt, jf. realitetsgrundsætningen.

5.2 Kapitalafkast

Kapitalafkastsatsen bliver opgjort efter VSL § 9. Den selvstændige kan vælge at hæve et kapitalafkast eller helt eller delvist at spare det op i virksomheden. Den del af kapitalafkastet, der vedrører finansielle aktiver, bortset fra varedebitorer mv., skal dog altid hæves, jf. VSL §4.

5.2.1 Kapitalafkastssats

Kapitalafkastsatsen bliver opgjort efter VSL § 9. Grundlaget for beregning af kapitalafkastsatsen er ændret. Skatteministeriet blev i 2011 opmærksom på, at det hidtidige grundlag beregning af kapitalafkastsatsen var forkert. Skat ændrede satser med tilbage-

virkende kraft og udstedte på baggrund heraf styresignal³³, med mulighed for genoptagelse. Satsen udgør 2% for 2014.

5.2.2 Beregning af kapitalafkast

Reglerne om beregning af kapitalafkast findes i VSL § 7, stk. 1:

”Kapitalafkast beregnes som afkastgrundlaget gange afkastsatsen. Kapitalafkastgrundlaget opgøres efter § 8 og kapitalafkastsatsen efter § 9. Bliver det beregnede kapitalafkast negativt, ses der bort fra kapitalafkastet. Kapitalafkastet kan ikke overstige årets skattepligtige overskud, jf. herved § 12, sidste pkt.

Stk.2. Omfatter virksomhedens regnskabsperiode kortere eller længere tid end 12 måneder, beregnes et forholdsmæssigt kapitalafkast svarende til det antal hele måneder, regnskabsperioden omfatter.”

5.3 Hævninger

Er der overført beløb til den erhvervsdrivende, fordeles beløbet efter VSL § 5, stk. 1 og 2, i følgende prioriterede rækkefølge:

1. Hensatte kapitalafkast fra forudgående år
2. Hensatte resterende overskud fra forudgående år

³³ SKM 2011.810.

3. Årets kapitalafkast efter VSL § 7
4. Årets resterende overskud efter VSL § 10, stk. 1
5. Årets overskud fra tidligere år
6. Indestående på indskudskonto

Prioriteringsrækkefølgen under 1 og 2 vedrører overskud fra tidligere år som allerede er beskattet som kapitalindkomst eller personlig indkomst. Hævning af de under 3, 4 og 5 nævnte beløb vil udløse beskatning i det konkrete år. Hævning af de under 6 nævnte beløb vil kunne ske skattefrit. En herved opstået negativ indskudskonto vil dog kunne udløse rentekorrektion efter VSL § 11, jf. VSL § 5, stk. 2.

5.4 Opsparet overskud

Den oprindelige hensigt med loven var, at der kunne opspares den del af virksomhedens overskud, som ikke blev hævet. Ud fra en objektiv ordlydsfortolkning af VSL § 10, stk. 2, er der min vurdering, at der er hjemmel til at vælge at opspare hele overskuddet. Det understøttes i øvrigt af bemærkningerne til lovforslaget, nr. 5, som siger:

*”Virksomhedens overskud med fradrag af det beregnede kapitalafkast - resterende overskud - er personlig indkomst, der beskattes progressivt, når det hæves i virksomheden. Vælger den skattepligtige **at lade hele eller en del af det resterende overskud forblive i virksomheden**, beskattes denne del af overskuddet med en proportional virksomhedsskat på 50 pct. Denne sats er fast i modsætning til satsen for kapitalindkomstbeskatning, der afhænger af kommuneskatteprocenten. Hæver den skattepligtige i et senere indkomstår af det opsparede overskud, beskattes det hævede beløb med tillæg af den virksomheds-*

skat, der er betalt af beløbet, som personlig indkomst. Samtidig modregnes den til beløbet svarende virksomhedsskat i den skattepligtiges slutskat”

Det opsparede overskud i virksomhedsordningen er dog alene udtryk for en postering i virksomhedsøkonomien og er således ikke et udtryk for, at der er bundet likvide midler i virksomhedsordningen. Der stilles således ikke krav om, at opsparet overskud skal være adskilt og placeret på en særskilt konto.

5.5 Rentekorrektion

Som følge af Nordland-dommen og den offentlige debat blev VSL § 11 ændret³⁴:

Rentekorrektionen beregnes med et beløb, der svarer til afkastsatsen efter § 9 ganget med den talmæssigt største negative saldo på indskudskontoen på tidspunktet, hvor anvendelsen af virksomhedsordningen påbegyndes, eller, for efterfølgende indkomstår, ved indkomstårets begyndelse henholdsvis ved indkomstårets udløb, jf. VSL § 11, stk. 1

Overføres værdier til den skattepligtige efter § 5, og foretages i samme indkomstår indskud efter § 3, stk. 1, beregnes rentekorrektion. Rentekorrektionen beregnes med et beløb, der svarer til kapitalafkastsatsen efter § 9 ganget med værdier overført efter § 5, stk. 1, nr. 5, og stk. 2. Beløbet kan dog højst udgøre afkastsatsen ganget med indskuddet efter § 3, stk. 1., jf. VSL § 11, stk. 2

³⁴ Jf. Lov 1217 af 27. december 1996

6 Baggrund og formål med Lovforslag nr. L 200 af 11. juni 2014

6.1 Baggrund

Skatteministeriet er på møder hen over nytåret 2013/14 af Finansrådet blevet opmærksom på, at virksomhedsskattelovens regler udnyttes på en sådan måde, at selvstændige, som anvender ordningen, efter skatteministeriets opfattelse kan begrænse deres skattebetalinger.

6.2 Formål

Formålet med lovforslaget er at sikre, at selvstændige, der anvender virksomhedsordningen, ikke kan udnytte ordningen utilsigtet i strid med den oprindelige hensigt. Man ønsker ikke, at det skal være muligt for selvstændige, at afdrage privat gæld med lavt beskattede midler eller at få finansieret sit privatforbrug med lavt beskattede midler.

6.3 Negativ indskudskonto – ingen opsparingsmulighed

Det foreslås, at muligheden for at lade virksomhedens overskud blive opsparet i virksomhedsordningen mod betaling af en foreløbig virksomhedsskat begrænses til tilfælde, hvor indskudskontoens saldo er nul eller positiv. Der ønskes ikke en situation hvor selvstændige kan indskyde privat gæld med henblik på at bruge virksomhedens midler til at afdrage på gælden når der er negativ indskudskonto. Det vil sige foretage en forlods hævning af kommende indkomstårs overskud i virksomheden, uden beskatning som personlig indkomst. Indskudskontoen kan imidlertid også blive negativ af andre årsager end ved ind-

skud af privat gæld og på andre tidspunkter end ved tidspunktet for den selvstændiges indtræden i virksomhedsordningen. Dette kan eksempelvis forekomme, hvis den selvstændiges hævninger overstiger overskuddene. Sådanne situationer vil også være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

6.4 Indførelse af beskatning af sikkerhedsstillelser

Hvis aktiver, der indgår i virksomhedsordningen, fremover stilles til sikkerhed for gæld, der ikke indgår i virksomhedsordningen, anses et tilsvarende beløb for hævet af den selvstændige, jf. VSL § 10, stk. 6:

»Stilles aktiver, der indgår i virksomhedsordningen, til sikkerhed for gæld, der ikke indgår i virksomhedsordningen, anses et beløb svarende til sikkerhedens størrelse for overført til den skattepligtige.«

Det fremgår bl.a. af bemærkningerne til lovforslaget pkt. 4.2:

”Det foreslås, at den selvstændige skal anses for at have overført værdier fra virksomhedsordningen til privatøkonomien, hvis aktiver, der indgår i virksomhedsordningen, fra og med lovforslagets fremsættelse stilles til sikkerhed for gæld, der ikke indgår i virksomhedsordningen. Herved sikres det, at selvstændige ikke kan omgå hæverækkefølgen og overføre værdier, uden at der sker endelig beskatning.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i forhold til de regler, der gælder for aktie- og anpartsselskaber. Ifølge ligningslovens § 16 E anses en hovedaktionær for at have foretaget en hævning uden tilbagebetalingspligt fra et aktie- eller anpartsselskaber til sig selv, hvis selskabets aktiver stilles til sikkerhed for hovedaktionærens private gæld. Grundlæggende er der tale om den samme situation, og den foreslåede bestemmelse sikrer, at den selv-

stændige ikke stilles anderledes, end hvis vedkommende havde drevet sin virksomhed i selskabsform.

Det foreslås endvidere, at muligheden for at lade virksomhedens overskud blive opsparet i virksomhedsordningen mod betaling af en foreløbig virksomhedsskat begrænses, hvis selvstændige ved lovforslagets fremsættelse har stillet aktiver, der indgår i virksomhedsordningen, til sikkerhed for gæld, der ikke indgår i virksomhedsordningen. Herved sikres det, at selvstændige, der har stillet virksomhedens overskud til sikkerhed for privat gæld, ikke bliver stillet anderledes end selvstændige, der har indskudt privat gæld i virksomhedsordningen.”.

Det ses, fremgår det direkte af bemærkningerne, at man fra lovgivers side er blevet inspireret af reglerne om beskatning af ”ulovlige aktionærlån”, jf. LL § 16 E³⁵.

6.5 Indførelse af en selvstændig rentekorrektionssats

Der foreslås indført en særskilt rentekorrektionssats, jf. VSL § 9 a³⁶. Indførelsen af en særskilt rentekorrektionssats vil bedre sikre rentekorrektionens effektivitet og medføre, at det er mindre attraktivt at indskyde privat gæld i virksomhedsordningen. Det foreslås, at rentekorrektionssatsen forhøjes med effektivt 3 procentpoint i forhold til, hvordan kapitalafkastsatsen opgøres i dag.

³⁵ LL § 16 E har virkning for lån optaget den 14/8 2012 eller senere.

³⁶ VSL § 9 a har virkning fra den 1. januar 2015

6.6 Bagatelgrænse på 100.000 kr.

I henhold til Lovforslag L 200, § 2, stk. 6, foreslås, som overgangsregel, indført en bagatelgrænse på 100.000 kr., hvorved stk. 6. Stk. 5 og § 1, nr. 6, finder ikke anvendelse, hvis den nominelle værdi af en negativ saldo på indskudskontoen såvel primo som ultimo indkomståret begge med tillæg af en eventuel sikkerhedsstillelse den 11. juni 2014, ikke overstiger 100.000 kr.

7 Den vedtagne Lov nr. 992 af 16. september 2014

I forbindelse med det lovforberedende arbejde og på baggrund af spørgsmål og svar er nedenfor gennemgået den vedtagne lovs enkelte elementer i hovedtræk.

7.1 Negativ indskudskonto – ingen opsparingsmulighed

Der indføres en ny vænsregel, hvorefter der kun kan spares op i virksomhedsøkonomien, hvis indskudskontoen er positiv eller nul. Herved sikres det, at selvstændige ikke kan indskyde privat gæld med henblik på at bruge virksomhedens midler til at afdrage på gælden og dermed indirekte foretage en forlods hævnning af kommende indkomstårs overskud i virksomheden uden beskatning som personlig indkomst.

Indskudskontoen kan imidlertid også blive negativ af andre årsager end ved indskud af privat gæld og på andre tidspunkter end ved tidspunktet for den selvstændiges indtræden i virksomhedsordningen. Dette kan eksempelvis forekomme, hvis den selvstændiges hævnninger overstiger overskuddene. Sådanne situationer vil også være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Uanset den foreslåede bestemmelse, vil det fortsat være muligt at have privat gæld i virksomhedsordningen og samtidig bevare opsparingsmuligheden i ordningen, når blot indskudskontoen ikke bliver negativ. Der ændres heller ikke ved, at indskudskontoen kan nulstillet. Indskudskontoen nulstilles fortsat, hvis den selvstændige kan dokumentere eller sandsynliggøre, at der kun indgår erhvervsmæssig gæld f.eks. anvendt til at finansiere virksomheden.

7.2 Sikkerhedsstillelser

Der er derimod indført en yderligere, og lang mere vidtrækkende værnsregel, hvorefter sikkerhedsstillelser med aktiver i virksomhedsordningen for privat gæld uden for ordningen, skal anses for indkomst og hævnning i virksomhedsøkonomien.

Der foreslås justeringer af den foreslåede VSL § 10, stk. 6, således at der tages udgangspunkt i den laveste værdi af enten gældens kursværdi eller sikkerhedsstillelsens størrelse. Det er endvidere besluttet, at indsætte tre undtagelser, hvor sikkerhedsstillelse ikke vil udløse beskatning:

1. Sikkerhedsstillelse, som anses for et led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition.
2. Sikkerhedsstillelse pr. 10/6 2014, som erstattes af en andel sikkerhedsstillelse, der foretages i perioden fra den 11/6 2014 til og med den 31/12 2017.
3. Gæld, som kan rummes i ejerboligværdien/stuehusværdien.

Gældens størrelse fastlægges som *gældens kursværdi*, og sikkerhedsstillelsens størrelse fastlægges som *aktivernes handelsværdi*. Fastlæggelsen af gældens eller sikkerhedsstillelsens størrelse sker på det tidspunkt, hvor aktiver, der indgår i virksomhedsordningen, stilles til sikkerhed for gæld, der ikke indgår i virksomhedsordningen. Sker der efterfølgende udsving i værdien af en sikkerhedsstillelse, f.eks. stigning i værdien af et aktiv, har det ikke skattemæssige konsekvenser. Det er alene sikkerhedsstillelsens værdi på det tidspunkt, hvor den stilles, der er afgørende i forhold til bestemmelsen.

7.2.1 Sikkerhedsstillelse med virksomhedspant

I forhold til sikkerhedsstillelser, der er karakteriseret ved at være »flydende«, f.eks. virksomhedspant, vil det være forbundet med en skattemæssig konsekvens, hvis den skattepligtiges virksomhed tilføres værdier i form af yderligere aktiver og sikkerhedens værdi derved forøges³⁷

7.2.2 Sikkerhedsstillelse for privat kassekredit

I forhold til private kreditter med en trækingsret, f.eks. en kassekredit, anses gældens størrelse for at være det beløb, der faktisk er trukket på kassekrediten. Den skattepligtige bliver derfor ikke beskattet af selve trækingsretten. Beskatningen finder først sted på det tidspunkt, hvor den skattepligtige faktisk begynder at trække på kassekrediten, og beskatningen sker på baggrund af det største samlede træk, der er sket på kassekrediten.

7.2.3 Sikkerhedsstillelse ved udlæg

Det er ministerens opfattelse³⁸, at pantefogedens udlæg ikke anses som en sikkerhedsstillelse i relation til virksomhedsskatteovens § 10, stk. 6:

”Pantefogeden kan foretage udlæg for offentligretlige krav, hvis kravet i lovgivningen er tilagt udpantningsret. Udlæg ved pantefogeden sker derfor som et led i en tvungen fyldestgø-

³⁷ Jf. ministerens svar på spørgsmål nr. 52

³⁸ Jf. ministerens svar på spørgsmål nr. 360

relse af kreditor (det offentlige). Og derfor adskiller udlæg sig grundlæggende fra viljesbestemte panterettigheder (kontraktant), der er stiftet ved aftale mellem to parter, nemlig pantsætteren og panthaveren.

Sammenholdes formålet og anvendelsen af ordet "stilles" i virksomhedsskattelovens § 10, stk. 6, er det opfattelsen, at den skattepligtige skal foretage en aktiv og frivillig handling, før bestemmelsen finder anvendelse.

Henset til at udlæg sker som led i en tvungen fyldestgørelse af kreditor (det offentlige), er det opfattelsen, at udlæg, som foretages af pantefogeden, ikke udløser beskatning efter virksomhedsskattelovens § 10, stk. 6."

Om ministerens svar kan anvendes analogt på situationer, hvor der foretages udlæg af f.eks. fogedretten på vegne af private kreditorer er uvist.

7.3 Indførelse af selvstændig rentekorrektionsats

Der er indført en selvstændig rentekorrektionsats, jf. VSL § 9 a med følgende ordlyd:

»§ 9 a. En gang årligt opgøres en rentekorrektionsats. Ved opgørelsen af satsen finder § 9, 2.-5. pkt., anvendelse. Den herved opgjorte sats oprundes derefter til nærmeste hele procentsats. Satsen kan ikke være mindre end 0 pct.«

Rentekorrektionsatsen forhøjes med effektivt 3 procentpoint i forhold til, hvordan kapitalafkastsatsen opgøres i dag. Rentekorrektionsbeløbet højst kan udgøre et beløb svarende til virksomhedens nettorenteudgifter.

7.4 Bagatelgrænse hævet til 500.000 kr.

Der er besluttet at hæve bagatelgrænse til 500.000 kr. Det bemærkes, at beløbsgrænsen måles pr. den 10. juni 2014. Hvis indskudskontoen efterfølgende bliver negativ eller en negativ saldo forøges, bortfalder bagatelgrænsen fra og med dette indkomstår hvor dette indtræffer. Der kan f.eks. ikke "fyldes op" til grænsen på den 500.000 kr., jf. § 3, stk. 6 i Lov nr. 992.

7.5 Særlig overgangsperiode til afvikling af sikkerhedsstillelser

Der er fastsat en særlig overgangsordning, hvorefter der fortsat kan opspares i virksomhedsordningen. Det forudsættes, at sikkerhedsstillelserne pr. 10. juni 2014, er afviklet i perioden fra 11/6 2014 til og med 31/12 2017 jf. Lov nr. 992, § 3, stk. 5:

"Stk. 5. Står aktiver, der indgår i virksomhedsordningen, til sikkerhed for gæld, der ikke indgår i virksomhedsordningen, den 1. januar 2018, kan der, så længe aktiverne står til sikkerhed, ikke foretages foreløbig beskatning efter virksomhedsskattelovens § 10, stk. 2, for indkomst erhvervet fra og med den 1. januar 2018. 1. pkt. finder ikke anvendelse for sikkerhedsstillelse omfattet af virksomhedsskattelovens § 10, stk. 6, som indsat ved denne lovs § 1, nr. 2. Hvis et eller flere af aktiverne, jf. 1. pkt., var stillet til sikkerhed den 10. juni 2014, overføres et beløb svarende til eventuelt virksomhedsoverskud i perioden fra og med den 11. juni 2014 til og med den 31. december 2017, der er beskattet foreløbigt efter virksomhedsskattelovens § 10, stk. 2, til den skattepligtige med virkning fra den 1. januar 2018."

Hvis der sker en "overførsel" pr. 1. januar 2018 af opsparet overskud i perioden 11. juni 2014 – 31. december 2017 og dette medfører en negativ indskudskonto, vil det så ikke

være muligt foretage opsparing i 2018 og fremover? Det er uklart om dette vil blive konsekvensen, og i givet fald har det så være hensigten med bestemmelsen?

7.6 Delårsopgørelser for indkomståret 2014

Den erhvervsdrivende har mulighed for at udarbejde to delårsopgørelser for indkomståret 2014, den første med skæring til og med den 10/6 2014 og den anden med begyndelsestidspunkt den 11/6 2014. Disse kan bringes i anvendelse ved den ophævede mulighed for opsparing i virksomhedsøkonomien ved negativ indskudskonto pr. 11/6 2014 og ved sikkerhedsstillelse for privat gæld, som ikke er afviklet inden den 1/1 2018.

7.7 Mulighed for ekstraordinær genoptagelse af indkomståret 2013

Skattepligtige, der anvender reglerne i afsnit I i VSL, kan omgøre valg af selvangivne oplysninger for indkomståret 2013 vedrørende overførsel af finansielle aktiver og passiver og indskud, jf. virksomhedsskattelovens § 2, stk. 5, 2. pkt., og beløb, der er bogført på mellemregningskontoen, jf. virksomhedsskattelovens § 4 a, stk. 1.

Skattepligtige kan kun omgøre valg, jf. 1. pkt., hvis de omfattes af denne lovs § 1, nr. 6, eller de har stillet aktiver, der indgår i virksomhedsordningen, til sikkerhed for gæld, der ikke indgår i virksomhedsordningen, den 10. juni 2014. Omgørelse kan meddeles til og med den 31. marts 2015.

7.8 Mulighed for ekstraordinær nulstilling af indskudskonto

Hvis den erhvervsdrivende ved indtræden i virksomhedsordningen opfyldte betingelserne for nulstilling af indskudskontoen men aldrig fået det gjort, er der indført mulighed for ekstraordinær nulstilling af indskudskonto, jf. VSL § 3, stk. 10. Ved ekstraordinær nulstilling af indskudskontoen skal betingelserne i VSL § 3, stk. 5, være opfyldt.

Det er endvidere en betingelse for ekstraordinær nulstilling af indskudskontoen, at der er opnået tilladelse hertil fra told- og skatteforvaltningen. Ansøgning om tilladelse skal være indgivet til told- og skatteforvaltningen senest den 31. marts 2015. Opnår den skattepligtige tilladelse til ekstraordinær nulstilling af indskudskontoen, har nulstillingen, med tillæg og fradrag for reguleringer efter det tidspunkt, hvor virksomhedsordningen første gang anvendes, virkning fra begyndelsen af indkomståret 2014.

8 Er der sket en utilsigtet udnyttelse i strid med den oprindelige hensigt?

Jeg vil i det efterfølgende undersøge om det er korrekt, at erhvervsdrivende har udnyttet virksomhedsordningen utilsigtet og i strid med den oprindelige hensigt. Eller om Skatteministeriet har overreageret med Lovforlag L 200, da de hørte om arrangementer og modeller, typisk med indskydelse af privat gæld i millioner klassen?

Ifølge bemærkningerne til L 200 anslår Skat selv, at der i 2012 har været ca. 2.000 erhvervsdrivende ud af ca. 175.000, eller kun godt 1%, som potentiel kan tænkes, at have udnyttet ordningen utilsigtet i strid med den oprindelige hensigt. Skat oplyser endvidere, at de ikke har tilgængelige oplysninger om omfanget af et evt. misbrug med sikkerhedsstillelser, hvorfor der ikke herfra er indarbejdet en provenueffekt i forslaget.

8.1 "Låne arrangementer" indskud af privat gæld

De omtalte arrangementer, som nævnes i bemærkningerne til lovforslaget, er arrangementer som ikke har været ukendt i branchen. Der er tale om nogle få store revisionsfirmaer og enkelte pengeinstitutter, som har sat det i system, og tilbudt dette "produkt" til deres kunder.

Arrangementerne har helt klart haft det formål, at tilbyde en model for finansiering af privatforbrug med lavt beskattede midler. Dette skulle bl.a. ske ved, at der ved etableringen i virksomhedsordningen første gang indskydes en meget stor privat gæld, f.eks. 10 mio. kr. (typisk stiftet til lejligheden). Provenuet af lånet, ligeledes 10 mio. kr., bliver så holdt udenfor virksomhedsordningen til brug for finansiering af privatforbruget i de næste mange år.

Herefter er der som udgangspunkt ikke længere behov for at hæve nogen del af årets overskud i virksomhedsordningen til dækning af privatforbruget. De løbende indtægter i virksomhedsordningen "opsøres" til en foreløbig virksomhedsskat på kun 22%³⁹. De resterende 78% af årets overskud anvendes så til at nedbringe den "private" bankgæld, som nu er indskudt i virksomhedsordningen. Dermed finansieres privatforbruget som udgangspunkt med lavt beskattede midler. Personlig indkomst beskattes til sammenligning med 51,95%.⁴⁰ Den hermed opnåede foreløbige skattebesparelse fremkommer som forskellen mellem de to skattesatser.

Er ovennævnte så i strid med den oprindelige hensigt med virksomhedsordningen?. Den følgende gennemgang vil vise, at det ikke nødvendigvis forholder sig sådan. Det fremgår således af pkt. 2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget LFF nr. 107 til den oprindelige lov fra 1987 bl.a. at:

*" Virksomhedens indkomst opgøres efter renter og i øvrigt efter skattelovgivningens almindelige regler. Har virksomheden overskud i et indkomstår, opdeles dette i et beregnet kapitalafkast - forudsat at virksomhedens kapitalforhold giver grundlag for beregning af kapitalafkast - og i et resterende overskud. Det resterende overskud er personlig indkomst, der beskattes progressivt, når den skattepligtige hæver det i virksomheden. Den skattepligtige kan **imidlertid undlade at hæve en del af overskuddet**".*

Der er således ikke noget i den oprindelige lov eller forarbejderne hertil, der forhindrer, at hele årets overskuddet opsøres i virksomheden. Muligheden for at konsolidere i virksomheden og kun betale den foreløbige virksomhedsskat, er netop et bærende element i ordningen.

³⁹ Virksomhedsskattesatsen gældende fra 2016

⁴⁰ jf. Personskatteloven, § 19, stk. 1 (Skatteloft I), for 2015

Nedenfor er gengivet eksemplet fra lovforslaget, som illustrerer en situation med lånefinansieret privatforbruget.

Regneeksempel på beskatningssituation med privat gæld i virksomhedsordningen

Virksomhedskøkonomi (kr.)			Privatøkonomi (kr.)	
Formue primo	-780.000		Formue primo	780.000
Overskud	1.000.000			
Overført til privatøkonomi	0	→	Indkomst	0
Virksomhedsskat	-220.000		Skat	0
Formue ultimo	0		Formue ultimo (muligt privatforbrug)	780.000

Eksemplet illustrerer, at den erhvervsdrivende i virksomhedsordningen har en gæld primo på 780.000 kr. (lånet). Provenuet af lånet på 780.000 kr. er i privatsfæren og kan anvendes til privatforbrug. I ordningen er der et overskud på 1.000.000 kr., som efter skat udgør 780.000 kr. Dette beløb anvendes i ordningen til at nedbringe gælden, således at der ultimo ikke er nogen gæld. Dette svarer til at der er anvendt lavt beskattede midler til at afdrage "privat gæld".

Det fremgår også af lovforslaget, at det er nemt at opretholde virksomhedsskatteordningen også selv om den oprindelige virksomhed afstås. Det er nemlig muligt at "succedere" konto for opsparat overskud ind i en ny virksomhed, med det resultat at der ikke sker nogen efterbeskatning af konto for opsparat overskud. Der henvises til Landsskatteret-

tens afgørelse⁴¹, om udlejning af en enkelt garage, med et resultat på under 1.000 kr. om året. Virksomhed blev anerkendt som selvstændig virksomhed, og kan dermed indgå i en fortsættende virksomhed i virksomhedsordningen.

Politisk kan det virke som en provokation, at der udskydes skat i et ukendt omfang, med den risiko, at den latente skat ikke kan betales, når den til sin tid forfalder. Især når der henses til, at konto for opsparet overskud i virksomhedsordningen ikke er udtryk for tilstedeværelsen af faktiske værdier i ordningen. Der er alene tale om regnskabsmæssige posteringer. Det er dog ligeså vigtigt at have "in mente", at betales den latente skat i takt med at den forfalder, er der ikke sket nogen skatteunddragelsen endsige skattebesparelse men alene en skatteudskydelse. Skat anslår i øvrigt, at de kun forventer at 30%⁴² af den latente skat vil blive betalt. Det fremgår ikke hvorledes de 30% er opgjort.

Jeg mener ikke, at det at opspare hele overskuddet i sig selv kan siges at være i strid med den oprindelige hensigt. Der var nok bare ikke nogen, som i 1987 havde fantasi til at forestille sig den situation, som har udviklet sig, nemlig, at enkelte erhvervsdrivende opsparer hele årets overskud, og at privatforbruget bliver finansieret uden brug af hævninger.

Man kan omvendt fra lovgivers side selvfølgelig argumentere for, at der i den oprindelige hensigt, for så vidt angår opsparing, implicit har ligget en forventning om, at der ville blive hævet en så stor en del af årets overskud, som skulle til for at finansiere privatforbruget. Men der er ingen støtte at hente for dette argument i hverken den oprindelige lov eller forarbejderne hertil.

⁴¹ SKM 2014.732.LSR

⁴² Jf. bemærkningerne til L 200, pkt. 5.2

8.2 Sikkerhedsstillelse i aktiver for privat gæld – ingen hævninger

Nedenfor er gengivet Skats eksempel på hvorledes et evt. misbrug med sikkerhedsstillelse kunne tænkes at foregå.

Regneeksempel på beskatningssituation med sikkerhedsstillelse for privat gæld				
Virksomhedsøkonomi (kr.)			Privatøkonomi (kr.)	
Formue primo	0		Formue primo	0
Overskud	1.000.000			
Overført til privatøkonomi	0		Indkomst	0
Virksomhedsskat	-220.000		Skat	0
Opsparet overskud (stillet til sikkerhed)	780.000	→	Kassekredit (sikkerhed i opsparret overskud)	-780.000
Formue ultimo	780.000		Formue ultimo	-780.000

Den selvstændige undlader at overføre virksomhedens overskud på 1.000.000 kr. til privatøkonomien med den konsekvens, at virksomhedens overskud anses for opsparret i virksomhedsordningen. Der skal derfor betales 220.000 kr. i skat af det skattepligtige virksomhedsoverskud. Det resterende virksomhedsoverskud bogføres på konto for opsparret overskud. Skats antagelse her er så, at værdien i virksomheden (formue ultimo) på 780.000 kr. (efter foreløbig virksomhedsskat) kan stilles til sikkerhed for et privat banklån, som så benyttes til at finansiere privatforbruget.

Hvis en erhvervsdrivende har stillet aktiver i virksomhedsordningen til sikkerhed for privat gæld anser jeg ikke dette for nogen utilsigtet udnyttelse og i strid med den oprindelige hensigt i virksomhedsordningen. Det fremgår nemlig klart af forarbejderne til den oprindelige lovs om virksomhedsskatteordningen⁴³ at:

”Den skattepligtige kan endvidere optage private lån mod sikkerhed i virksomhedens aktiver, uden at dette påvirker indskudskontoen. Da der er tale om et privat lån, vil renteudgiften være negativ kapitalindkomst.

Det medgives, at man med svaret muligvis kun har forholdt sig til problematikken omkring fradragsværdien af de private renteudgifter. Der findes dog ikke støtte for argumentet om misbrug hverken i forarbejderne eller i loven, tværtimod.

Skatteministeriet har ingen tilgængelige data, som kan dokumentere eller sandsynliggøre, at der har fundet et misbrug sted, hvorfor jeg ikke har været i stand til at udtale mig kvalificeret omkring et muligt misbrug eller omfanget heraf.

8.3 Udnyttelse af rentekorrektionens manglende effektivitet

Reglen om rentekorrektion blev (sammen med kapitalafkast) indført som et værn mod at indskyde privat gæld ved indtræden i ordningen eller ved i senere år, at hæve mere en årenes overskud og dermed få negativ indskudskonto (lån).

⁴³ Jf. ligeledes bemærkningerne til L 200, pkt. 3.3.2.

Kombinationen af kapitalafkast og rentekorrektion blev anset for at udgøre den "selvkontrollerende effekt". Den selvkontrollerende effekt har dog i praksis vist sig kun at være effektiv vedrørende negativ indskudskonto, i det omfang den beregnede rentekorrektion har været lig med de faktiske betalte renteudgifter på den i virksomheden indskudte private gæld.

At de erhvervsdrivende har set en fordel i at medtage privat gæld ved indtræden i ordningen, mod samtidig at tåle en rentekorrektion baseret på kapitalafkastsatsen, vil jeg ikke anse for at være en utilsigtet udnyttelse i strid med den oprindelige hensigt. Man kan sige, at udviklingen i renterne over tid har gjort det mere fordelagtigt at medtage privat gæld.

Man kan undre sig over, at lovgiver ikke på et langt tidligere tidspunkt har valgt at indføre en selvstændig "rentekorrektionssats" til brug for beregningen af rentekorrektion, som mere afspejler en markedsbestemt lånerente. Det er der nu rodet bod på fra og med 2015, hvor rentekorrektionssatsen, jf. VSL § 9 a, udgør kapitalafkastsatsen + 3%.

8.4 Opsummering

Den oprindelige hensigt med virksomhedsordningen var, at man fra lovgivers side ønskede skattemæssigt, at sidestille erhvervsmæssig virksomhed drevet i personligt regi med virksomhed drevet i selskabsform. Der skulle gives fuld fradragsret for erhvervsmæssige renter, mulighed for indkomstudligning (opsparingsmulighed) samt sikre en harmonisering af beskatningen af aktiv og passiv investering (kapitalafkast).

Det har aldrig været tanken, at der skulle kunne opnås fuldt fradrag for renteudgifter af privat gæld, hvorfor man indførte begrebet "rentekorrektion". Kapitalafkast og rentekorrektion, var tilsammen et tilstrækkeligt værn imod misbrug. Dette har i praksis og især i de seneste år vist sig ikke at være tilfældet på grund af renteforskellen.

Kan den latente skat ikke betales i takt med at den forfalder, eller opretholdes virksomhedsordningen i det "uendelige", evt. ved etablering af en minimal erhvervsaktivitet⁴⁴, kan den udskudte skat i sidste ende tages med i "graven". Hvis dette bliver resultatet kan man tale om en reel omgåelse og en skatteunddragelse. Skat anslår selv at kun ca. 70%⁴⁵ af den latente skat aldrig vil blive betalt. Tallet kan virke meget højt sat.

Sammenfattende og på baggrund af ovennævnte gennemgang mener jeg ud fra en objektiv ordlydsfortolkning af den oprindelige lovtekst ikke, at der er sket en udnyttelse i strid med oprindelige hensigt i virksomhedsordningen.

Som nævnt mener dog, at lånearrangementerne er et "omgåelsesinstrument", som er konstrueret til lejligheden, og alene har til formål at sikre den erhvervsdrivende et finansieret privatforbrug. Derfor mener jeg, at Skat er i sin god ret til at forfølge disse sager ved en individuel ligningsmæssig indsat. Arrangementerne bør kunne nægtes ud fra en realitetsgrundsætning og de nødvendige korrektioner bør kunne gennemføres.

⁴⁴ Udlejning af garage, jf. SKM 2014.732.LSR

⁴⁵ Jf. lovforslaget, pkt. 5.2.

9 Løser lovindgrebet problemet eller rammer man forbi "skiven"

9.1 Indledning

Formålet med lovforslaget har været at sikre, at selvstændige, der anvender virksomhedsordningen, ikke har mulighed for at afdrage privat gæld med lavt beskattede midler eller at få finansieret sit privatforbrug med lavt beskattede midler.

9.2 Indskudskonto

Det foreslås, at muligheden for at lade virksomhedens overskud blive opsparet i virksomhedsordningen mod betaling af en foreløbig virksomhedsskat begrænses til tilfælde, hvor indskudskontoens saldo er nul eller positiv.

Forslaget vil utvivlsomt løse problemet med kombinationen af stor privat gæld og negativ indskudskonto. Problemet er bare, som jeg ser det, at indgrebet er alt for vidtrækkende i forhold til den 1% af de erhvervsdrivende, som potentielt anvender ordningen i strid med hensigten. Det er tale om et skøn fra skatteministeriets side og ingen kender omfanget .

Negativ indskudskonto er dog langt fra altid udtryk for privat gæld eller misbrug, hvilket de mange spørgsmål til ministeren vidner om. Der er flere "bivirkninger" ved forslaget hvoraf her skal nævnes 3:

1. Forslaget vil "spænde ben" for delomdannelsessituationer, der typisk medfører negativ indskudskonto, da afståelsesprovenuet føres fra indskudskonto til mellemregningskonto
2. Delafståelse, hvor ejendom beholdes i ordningen, jf. VSL § 15, stk. 3

3. Indskud af ejendom i en eksisterende virksomhedsordning på grund af reglerne om brutto indskud- og hævning

En iværksætter, som i de første år hæver mere end årets overskud og dermed for negativ indskudskonto vil også være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Lov nr. 992 af 16/9 2014 vil uden tvivl løse problemet, men rammer alt for bredt og der er for mange "bivirkninger".

9.3 Beskatning af sikkerhedsstillelse – tvivlsom hjemmel

Med vedtagelsen af VSL § 10, stk. 6 indføres der et helt nyt begreb i virksomhedsordningen og i dansk skatteret, beskatning af en "sikkerhedsstillelse".

Vi kender godt nok til beskatning af hovedaktionærer, jf. LL 16 E ⁴⁶, hvor en hovedaktionær beskattes hvis selskabet stiller sikkerhed for aktionæren. I henhold til LL § 16 E, bliver aktionæren beskattet af et beløb svarende til sikkerhedsstillelsen som løn eller udbytte.

Analogien er da også direkte beskrevet i bemærkningerne til lovforslaget jf. pkt. 3.3.2.:

"Muligheden for at stille virksomhedens overskud til sikkerhed for private lån giver de selvstændige en væsentligt bedre skattemæssig situation, end hvis de havde drevet virksomhed i et aktie- eller anpartsselskab. Stiller et aktie- eller anpartsselskab sikkerhed for en hovedaktionær, bliver hovedaktionæren beskattet af et beløb svarende til sikkerhedsstillelsen".

⁴⁶ Ligningslovens § 16 E, sikkerhedsstillelse beskattes hos aktionærer som udbytte eller løn

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til lovforslaget, pkt. 4.2 at:

”Den foreslåede bestemmelse skal ses i forhold til de regler, der gælder for aktie- og anpartsselskaber. Ifølge ligningslovens § 16 E anses en hovedaktionær for at have foretaget en hævnning uden tilbagebetalingspligt fra et aktie- eller anpartsselskaber til sig selv, hvis selskabets aktiver stilles til sikkerhed for hovedaktionærens private gæld. Grundlæggende er der tale om den samme situation, og den foreslåede bestemmelse sikrer, at den selvstændige ikke stilles anderledes, end hvis vedkommende havde drevet sin virksomhed i selskabsform”.

Ministeren anerkender dog også, at situationen i VSL og hovedaktionærbeskatningen ikke altid kan sammenlignes. Det fremgår af spørgsmål 33, hvor ministeren bliver spurgt om han mener, at det er rimeligt, at en hovedaktionær kan stille sin aktie- eller anpartskapitalen til sikkerhed for et privat lån uden skattemæssige konsekvenser når en erhvervsdrivende skal beskattes af en sikkerhedsstillelse for et privat lån. Det mener ministeren er rimeligt.

Ministeren svarede:

”Situationerne i de to eksempler kan ikke sammenlignes. Dette skyldes valg af organisationsform. Der er fordele og ulemper ved at vælge den ene organisationsform frem for den anden”.

Når man nu anerkender, at der er forskel på de 2 organisationsformer, og samtidig anerkender at der er forskel på beskatningen afhængig af organisationsform, er det nærliggende at se på om beskatningen af sikkerhedsstillelser i VSL kan ske efter en tilsvarende metodik.

I henhold til LL § 16 E beskattes et ulovligt aktionærlån eller en sikkerhedsstillelse i selskabets aktiver overfor aktionæren, som en hævnning uden tilbagebetalingspligt. Aktionæren kan altså ikke undgå beskatning uanset at beløbet tilbagebetales.

Man kan formulere det sådan, at hævnungen i henhold til LL § 16 E sker gennem selskabets "hæverækkefølge". Overførsler til en aktionær kan ske enten skattefrit via en positiv mellemregningskonto, eller skattepligtigt som løn eller udbytte.

Systematikken og beskatningen af hovedaktionærer, jf. LL § 16 E, fremgår af Styresignal fra Skat, jf. SKM 2014.825.Skat. Her fremgår det også, at der ikke sker dobbeltbeskatning:

"Hvis den ansatte hovedaktionær selskabsretligt udlodder fordringen til sig selv, bliver han derfor kun beskattet af lånebeløbet én gang. Det er dog en betingelse, at der selskabsretligt kan ske udlodning af fordringen og at selskabet iagttager de almindelige bestemmelser om udlodning af andre aktiver end likvider. Det samme gælder, hvis fordringen overføres til den ansatte hovedaktionær som løn."

I henhold til Lov nr. 992 af 16/9 2014 er VSL § 10, stk. 6 udformet således:

»Stk. 6. Stilles aktiver i virksomhedsordningen til sikkerhed for gæld, der ikke indgår i virksomhedsordningen, anses det laveste beløb af enten gældens kursværdi eller sikkerhedsstillelsens størrelse for overført til den skattepligtige, jf. dog stk. 7-9. Opgørelsen af beløbet sker på det tidspunkt, hvor der stilles sikkerhed" .

Sikkerhedsstillelsen anses, ud fra en ordlydsfortolkning (objektiv fortolkning) af § 10, stk. 6, som en "overførsel". Den endelige beskatning i virksomhedsordningen er påvirket af hævnungerne. Det er derfor nødvendigt at foretage en samlet opgørelse af årets hævnunger og dernæst fordele det opgjorte beløb i den såkaldte hæverækkefølge, jf. VSL § 5.

Ved opgørelsen af årets hævnunger indgår alle værdier, der enten er faktisk overført eller må anses for overført. Endvidere indgår de beløb, der er afsat til senere hævning, i det pågældende års regnskab.

Som eksempler på hævnunger kan nævnes kontante beløbsoverførsler, værdi af fri bil og andre natural goder, privatudgifter afholdt af virksomheden, aktiver overført til privat-

økonomien, pasiver overført til privatøkonomien, beregnet kapitalafkast efter VSL § 7 og udlignings af negativ saldo på mellemregningskonto. Er der overført gæld i forbindelse med et yderligere indskud af et aktiv, kan der ikke anlægges en nettobetragtning.

Som hævning anses endvidere beløb, der alene er hævet bogføringsmæssig, idet beløbene er afsat til senere faktisk hævning, det vil sige, til senere udbetaling fra virksomheden. Sådanne beløb beskattes i det år, overførslen vedrører. Typiske eksempler herpå er overskudsbeløn i form af kapitalafkast og yderligere overskud, jf. VSL § 10, stk. 1, 2. punktum. Endvidere antages indestående på opsparingskontoen for opsparingskontoen at kunne afsættes til senere hævning. Beløb fra indskudskontoen kan ikke afsættes til senere hævning.

I årets samlede hævning fratrækkes de beløb, der er hjemmel til at overføre til den skattepligtige forud for fordelingen efter den egentlige hæverækkefølge jf. VSL § 5.

Den erhvervsdrivende må således tage stilling til, hvilke af årets hævninger der skal debiteres mellemregningskontoen, jf. VSL § 4 a, stk. 3. Denne valgmulighed består frem til den endelige udarbejdelse af skatteregnskabet.

Refusion af driftsomkostninger og overførsel til medarbejdende ægtefælle, jf. VSL § 4 a, stk. 4 og 5, vil ligeledes være beløb, der kan overføres uden om hæverækkefølgen. Endelig vil den beregnede virksomhedsskat ikke være omfattet af den egentlige hæverækkefølge, jf. § 5, stk. 3.

Er der herudover overført beløb til den erhvervsdrivende, fordeles beløbet efter VSL § 5, stk. 1 og 2, i følgende prioriterede rækkefølge:

1. Hensatte kapitalafkast fra forudgående år
2. Hensatte resterende overskud fra forudgående år

3. Årets kapitalafkast efter VSL § 7
4. Årets resterende overskud efter VSL § 10, stk. 1
5. Årets overskud fra tidligere år
6. Indestående på indskudskonto

Prioriteringsrækkefølgen under 1 og 2 vedrører overskud fra tidligere år som allerede er beskattet som kapitalindkomst eller personlig indkomst. Hævning af de under 3, 4 og 5 nævnte beløb vil udløse beskatning i det konkrete år. Hævning af de under 6 nævnte beløb vil kunne ske skattefrit. En herved opstået negativ indskudskonto vil dog kunne udløse rentekorrektion efter VSL § 11, jf. VSL §5, stk. 2.

En "overførsel" jf. § 10, stk. 6, må altså følge øvrige overførsler/hævninger, jf. VSL § 5.

I høringsfasen er der stillet flere spørgsmål til beskatningen af sikkerhedsstillelsen og ikke mindst til hvordan beskatningen skal gennemføres, jf. hæverækkefølgen, f.eks. spørgsmål 36:

"Spørgsmål:

Det anføres flere steder i høringskemaet, at det vil blive præciseret, at når en sikkerhedsstillelse anses for overført, sker det udenfor den almindelige hæverækkefølge ved, at et tilsvarende beløb tillægges virksomhedsoverskuddet, som anses for hævet af den skattepligtige.

I lovforslaget lægges der alene op til, at et beløb svarende til sikkerhedsstillelsen anses for overført til den skattepligtige, jf. § 5. Vil ministeren redegøre for, hvorfor der i ændringsforslaget lægges op til en direkte beskatning fremfor en hævning i hæverækkefølgen?

Svar:

Formålet med lovforslaget er blandt andet at forhindre, at selvstændige kan opnå utilsigtede skattemæssige fordele ved at stille virksomhedens aktiver til sikkerhed for privat gæld. Der er tale om en værnsregel, som principielt skal forhindre, at sikkerhedsstillelse for privat gæld fremover vil være en relevant mulighed.

Som bebudet i høringskemaet vil det derfor ved ændringsforslaget blive præciseret, at et beløb svarende til sikkerhedsstillelsen for privat gæld anses for at være overført til den selvstændige. Det sker ved, at beløbet tillægges virksomhedens indkomst og anses for hævet af den skattepligtige uden om den almindelige hæverækkefølge. Der vil derfor alene være tale om bogholderimæssige posteringer. Hvis der følger kontante beløb med, anses disse for at være hævet i hæverækkefølgen.

Det bemærkes, at der er bebudet en række ændringsforslag, der har til hensigt at målrette indgrebet til alene at omfatte sikkerhedsstillelse for gæld, der udspringer af den selvstændiges private interesser. Ændringsforslaget vil således give mulighed for, at der kan stilles sikkerhed for gæld uden for virksomhedsordningen, hvis det sker som led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition. Endvidere kan der, efter ændringsforslaget, stilles sikkerhed for gæld i den private del af blandet benyttede ejendomme.”

Der er efter høringsfasen ikke sket ændringer til ordlyden i VSL § 10, stk. 6, jf. ovenfor, men det fremgår af betænkningen⁴⁷, at

”Det beløb, der anses for overført til den skattepligtige ifølge den foreslåede § 10, stk. 6, i virksomhedsskatteoven, overføres uden for den almindelige hæverækkefølge. Det sker, ved at beløbet tillægges virksomhedens indkomst og anses for hævet af den skattepligtige. Der er alene tale om bogholderimæssige posteringer. Hvis der følger kontante beløb med ved overførslen, vil dette i sig selv blive anset for en hævning”.

⁴⁷ Skatteudvalgets betænkning af 8/9 2014

Inden for retskildetyper regulering er der et hierarki, hvor nogle typer lovgivning, f.eks. grundloven, har forrang for andre. I det danske reguleringshierarki har forfatningen (grundloven) højere rang end almindelige love, der har højere rang end bekendtgørelser, og andre administrative forskrifter, der igen har højere rang end privat aftaler.

Efter *lex superior*⁴⁸ princippet er regler af lavere rang normalt ugyldige, hvis de strider mod regler af højere rang, f.eks. er en grundlovsstridig lov (helt-eller delvist) ugyldig, jf. Højesterets dom i Tvind sagen⁴⁹.

Udgangspunktet for fortolkning af enhver bestemmelse i lovgivning i videste forstand er en tekst. Formålet er at finde ordenes juridiske mening, enten generelt eller med henblik på at fastslå, om et konkret forhold er omfattet eller ikke omfattet af en bestemmelse.

Der er i lovforslag L 200 eller i bemærkningerne til lovforslaget, pkt. 4.2, ikke beskrevet hvorledes, den i betænkningen af 8. september 2014 (bemærkninger til nr. 2), anførte beskatning af sikkerhedsstillelse, som et tillæg til virksomhedens indkomst, forstilles gennemført.

I svar på spørgsmål 787 af 8. september 2014 fra FSR - danske revisorer: svarer ministeren:

"Som også klart tilkendegivet i forbindelse med lovforslagets behandling er det opfattelsen, at retsvirkningen af virksomhedsskatteovens § 10, stk. 6, er, at et beløb anses for overført til den skattepligtige, hvorved beløbet tillægges virksomhedens indkomst og anses for hævet af den skattepligtige uden om den almindelige hæverækkefølge.

Det er også tilkendegivet i forbindelse med lovforslaget, at situationen ikke kan sammenlignes med den praksis, der i dag gælder ved beskatning af eksempelvis fri bil, jf. svaret på

⁴⁸ Princippet indebærer, at en trinløjere norm går forud for en trinlavere, f.eks. grundlov forud for lov

⁴⁹ HR-dom af 19/2 1999 (U1999.841 H)

spørgsmål 37. Situationen med sikkerhedsstillelse for privat gæld skal i stedet sammenlignes med situationen, hvor en hovedaktionær stiller selskabets midler til sikkerhed for privat gæld. I denne situation beskattes aktionæren direkte typisk af selve sikkerhedsstillingen via en udbyttebeskatning.

Virksomhedsskattelovens § 10, stk. 6, om sikkerhedsstillelse er baseret på en allerede eksisterende systematik i virksomhedsordningen. Bestemmelsen er placeret i lovens § 10 om beskatning af overførsler til den skattepligtige, og det fremgår klart af bestemmelsen, at beløbet skal anses for overført til den skattepligtige. Ud fra systematikken i skattelovgivningen i øvrigt vil et beløb, som overføres til en skattepligtig, som udgangspunkt anses for skattepligtigt som personlig indkomst. Bestemmelsen er desuden placeret efter lovens § 5 om hæverækkefølgen, hvad der også indikerer, at beløbet ikke er relevant i forbindelse med hæverækkefølgen. Der kan supplerende henvises til, at det tydeligt fremgår af forarbejderne til loven, hvad der er hensigten med bestemmelsen i virksomhedsskattelovens § 10, stk. 6.

Virksomhedsskatteloven er en ældre forholdsvis kompliceret lov. Uanset at det er opfattelsen, at det er klart, hvad der er retsvirkningen af lovændringen, viser FSRs henvendelse, at der kan opstå usikkerhed ved fortolkningen af loven. På den baggrund vil Skatteministeriet derfor overveje, om der med fordel kan ske lovmæssige præciseringer af virksomhedsskatteloven.”

Det fremgår meget tydeligt af forarbejderne til loven hvad Skats hensigter med loven har været. Skat vil ikke tolerere, at erhvervsdrivende finansierer privatforbrug ved at stille aktiver i virksomhedsordningen til sikkerhed for privat gæld. Og hvis de gør, skal de straffes med dobbeltbeskatning.

Skats ønsker at sidestille situationen med de ulovlige aktionærlån. Problemet er bare, at der er forskel på de 2 organisationsformer. Skat kan ikke, som lovgivningen er for de 2

organisationsformer, foretage en ensartet beskatning, at de tilsyneladende ensartede situationer.

I situationen med hovedaktionæren anses sikkerhedsstillelse som en overførsel af værdier fra selskabet. I selskabets "hæverækkefølge" er der to muligheder, løn eller udbytte. Disse beskattes hos aktionæren som personlig indkomst, hvis løn (selskabet har fradrag som driftsomkostning) eller som aktieindkomst (udbytte og selskabet har ikke fradragsret). Der er altså ikke tale om, at sikkerhedsstillelsen (overførsel) bliver tillagt selskabets indkomst.

Da virksomhedens resultat i virksomhedsordningen skal opgøres i henhold til skattelovgivningens almindelige regler, jf. VSL § 6, mener jeg ikke at der, ud fra en objektiv ordlydsfortolkning af VSL § 10, stk. 6, er den fornødne hjemmel til at tillægge en sikkerhedsstillelse til virksomhedens indkomst.

Beskatning skal have hjemmel i loven, jf. legalitetsprincippet⁵⁰, og det samme gælder derfor også administrativ praksis. Den af skatteministeriet udvidende fortolkning af rækkevidden af VSL § 10, stk. 6, som det fremgår af betænkningen, ses hverken at have støtte i lovens ordlyd eller i bemærkningerne til lovforslaget.

Der findes på samme vis, ud fra objektiv ordlydsfortolkning, ikke at være hjemmel i VSL § 10, stk. 6, til at anse en overførsel for foretaget *uden for* den almindelige hæverækkefølge. Der ses alene, at være hjemmel til at anse beløbet for en overførsel og en overførsel skal håndteres via den prioriterede hæverækkefølge, jf. VSL § 5.

⁵⁰ Retsprincip, der indebærer, at myndighedsbeslutninger som griber ind i menneskers frihed og rettigheder, altid skal have hjemmel i lov.

Beløb, som kan overføres uden om den almindelige hæverækkefølgen er som nævnt ovenfor, refusion af driftsomkostninger og overførsel til medarbejdende ægtefælle, jf. særskilt hjemmel i VSL § 4 a, stk. 4 og 5.

Af andre situationer, hvor der er administreret klar i strid med loven kan nævnes Vestre Landsrets dom af 4. maj 2006, j.nr. B-0105-05⁵¹. Her blev en skatteyder ikke anset for omfattet af fritagelsesbestemmelsen i EBL § 8, stk. 1 (parcelhusreglen) vedrørende helårsbolig nr. 2.

Sagen er kommenteret af professor Niels Winther-Sørensen⁵². Efterfølgende tog Skatteministeriet bekræftende til genmæle over for klager, jf. Højesterets dom af 24. januar 2007, j.nr. 237/2006.⁵³

Det er værd at notere sig, at Skatteministeriet selv er opmærksom på problematikken omkring den muligvis manglede hjemmel vedrørende beskatning af sikkerhedsstillelse.

Det fremgår således af bemærkningerne til lovforslaget, til stk. 5 bl.a. at:

”Det er fundet nødvendigt, at lovforslaget på dette punkt har virkning for indkomst erhvervet allerede fra og med lovforslagets fremsættelse. Det skyldes, at det som nævnt i afsnit 3.3.2. ikke er afklaret, om tilfælde, hvor aktiver, der indgår i virksomhedsordningen, er stillet til sikkerhed for gæld, der ikke indgår i virksomhedsordningen, efter gældende regler kan anses for en overførsel af værdier fra virksomhedsordningen til den skattepligtige med beskatning til følge.”

⁵¹ TFS 2006, 528 VL

⁵² TFS 2006, 700

⁵³ SKM 2007.147.HR

Der spores således allerede på dette tidspunkt tvivl om hjemlen. Der er, mig bekendt, ikke i det lovforberedende arbejde indtil lovens endelige vedtagelse sket en endelig afklaring af dette spørgsmål.

9.4 Rentekorrektion

Indførelsen af en rentekorrektionssats, jf. § 9 a, vil givet have en positiv effekt, idet fordelene ved at have privat gæld i virksomhedsordningen bliver minimeret.

Det bemærkes dog, at der fortsat ikke vil ske rentekorrektion af al den private gæld, som lægges ind ved indtræden i virksomhedsordningen første gang, forudsat at indskudskontoen ikke dermed bliver negativ.

10 Kunne tilsvarende resultat være opnået på anden vis ?

10.1 Alternativt- og mindre indgribende forslag

I det efterfølgende vil jeg forsøge at argumentere for, at intentionerne i loven kunne være opnået med et mindre omfattende lovindgreb. Den nye rentekorrektionssats anses for dækkende og vil ikke blive gennemgået yderligere.

10.2 Indskudskonto

Ved indtræden i ordningen første gang bør udgangspunktet være som praksis var før 11. juni 2014, idet jeg henviser til *ratio decidendi* i Højesterets dom (Henrik Nordland dommen):

Den skattemæssige behandling af indskudskontoen, kunne efter min vurdering se således ud:

- Er indskudskontoen således positiv eller 0 kan der fortsat opspares.
- Er indskudskontoen negativ og er der kun er medtaget erhvervsmæssig gæld skal der ske en vurdering af om gælden udelukkende er anvendt til virksomhedens drift jf. anvendelseskriteriet. Er gælden udelukkende anvendt i virksomhedens drift, nulstilles indskudskontoen og der kan opspares.
- Er gælden kun delvist anvendt erhvervsmæssigt nulstilles indskudskontoen delvist og der vil ske rentekorrektion, men der kan fortsat opspares i ordningen, jf. anvendelseskriteriet.

- Indskydes privat gæld ved indtræden i virksomhedsordningen først gang, og medtages det tilsvarende provenu i virksomhedsordningen kan der fortsat opspares i virksomhedsordningen (forslaget er identisk med den forslag som Revitax i høringsfasen har sendt til Skatteudvalget)
- Indskydes privat gæld ved indtræden i virksomhedsordningen første gang, og er der negativ indskudskonto, kan der ikke opspares i ordningen og der vil ske rentekorrektion.

Intentionerne bag og formålet med Lov nr. 992 af 16/9 2014, var at forhindre erhvervsdrivende i at udnytter virksomhedsordningen utilsigtet og i strid med den oprindelige hensigt. De ovennævnte forslag mener jeg, på tilstrækkelig vis vil tilgodese dette, idet de førømtalte "arrangementer" og andre åbenlyse forsøg på at omgå reglerne vil blive identificeret. Ovennævnte løsning rammer langt mere præcist de erhvervsdrivende, som forsøger at omgå eller misbruge de gældende regler.

Man straffer heller ikke dem, som i tillid til de eksisterende regler, f.eks. har indskudt privat prioritetsgæld og hvor den selvkontrollerende effekt har været effektiv. På same måde rammer man heller ikke dem, som har en negativ indskudskonto som følge af hævninger, der har oversteget virksomhedens resultat, typisk en iværksætter i en opstartsfasen.

Reglerne om begrænsning af opsparingsmulighed ved negativ indskudskonto bør efter min mening ikke have tilbagevirkende kraft. Det må i et retssamfund være sådan, at man bør kunne disponere i tillid til eksisterende regler. Reglen burde derfor kun have virkning for nye ordninger etableret efter den 1. januar 2015. Når der henses til den relativt lille gruppe på ca. 1%, som potentielt har misbrugt ordningen, at der som udgangspunkt er tale om skatteudskydelse og ikke skatteunddragelse, samt at der ved en målrettet lig-

ningsmæssig indsats kan ske korrektion med tilbagevirkende kraft af de reelle "syndere" bør dette være tilstrækkeligt til at opnå den ønskede formål. Alternativt kunne bundgrænsen hævet til 1.000.000 kr.

Som nævnt bør de eksisterende "lånearrangementer" kunne tilsidesættes ved en målrettet ligningsmæssig indsats jf. realitetsgrundsætningen.

Hvis det viser sig, at gælden ikke har nogen forretningsmæssig begrundelse, eller at "arrangementet" er konstrueret med det ene formål at finansiere privatforbruget og pengeinstitutterne ikke påtager sig en reel risiko kan disse arrangementer tilsidesættes og indkomstansættelserne kan korrigeres. Der henvises Højesterets Dom (Henrik Nordland dommen) og dommens *ratio decidendi* "omgåelsesbetragtning". Der henvises endvidere til Højesterets dom af 31. marts 2015, sag 196/2013. Her blev en holding konstruktion tilsidesat med den begrundelse, at Holdingselskab 2 ikke var oprettet med nogen forretningsmæssig begrundelse, jf. Højesterets begrundelse:

"Højesteret finder under de foreliggende omstændigheder, at etableringen af Holdingselskab 2 og overdragelsen af aktierne hertil ikke havde nogen forretningsmæssig begrundelse. Formålet med disse transaktioner må derimod anses at have været at tilvejebringe en ordning, hvorefter de midler, der var opsparet i Holdingselskab 1, kunne overføres til aktionærerne uden udbyttebeskatning efter kapitalgevinstskattelovens § 9, stk. 1."

10.3 Sikkerhedsstillelse

Om problemet med misbrug af sikkerhedsstillelser kunne være løst med et mindre indgribende forslag er umuligt at svare på. Alene af den simple grund, at vi faktisk ikke ved om der er foregået et misbrug, jf. ovenstående punkt 8.2.

Skat har som nævnt ingen valide data eller informationer, som kan underbygge denne tese og ingen kender i virkeligheden til omfanget.

Og hvad er det egentligt, at vi som samfund ønsker at lovgive imod. Er det den forældre, som vil hjælpe sit barn til dets første lejlighedskøb ved at stille sikkerhed for et boliglån?. Er det sikkerhedsstillelsen for et almindeligt privat billån?. Det er næppe den type sikkerhedsstillelser, som finansierer privatforbruget.

I situationen med sikkerhedsstillelser, er det ikke tale om afvikling af privat gæld med lavt beskattede midler, men "kun" finansiering af privatforbruget. For at finansiere privatforbrug alene via låneoptagelse, må der være tale om sikkerhedsstillelser af en væsentlig størrelse.

Der er indført et nyt indberetningsfelt til at selvangive sikkerhedsstillelser. I stedet for forbud kunne man foretage en individuel ligningsmæssig gennemgang af disse sager. Hvor der er tale om en helt åbenlys finansiering af privatforbruget ud fra et anvendelseskriterie, kunne dette også tilsidesættes ud fra en realitetsgrundsætning.

10.4 Ikrafttræden/virkningstidspunkt.

Loven trådte i kraft den 15/9 2014 men har virkning fra forskellige tidspunkter. Regler om begrænsning for opsparing hvis der er negativ indskudskonto eller der er stillet sik-

kerhed i virksomhedens aktiver, har virkning fra lovens fremsættelse den 11. juni 2014. Beskatning af sikkerhedsstillelser (hvis der hjemmel) har også virkning fra den 11. juni 2014. Den selvstændige rentekorrektionssats har derimod først virkning fra den 1. januar 2015.

Hele loven burde efter min mening have haft virkning fra den 1. januar 2015. Dette ville lette administrationen, for de mange erhvervsdrivende, som nu i stedet skal lave 2 delårsopgørelser for 2014.

Fristen for omvalg af særlige selvangivelsesposter for indkomståret 2013 og fristen for ekstraordinær nulstilling af indskudskontoen pr. 1. januar 2014 udløb den 31. marts 2015. Den relativ korte tidsfrist har mødt stor kritik, bl.a. fra Landbrugsrådet. Fristen kunne med rimelighed været fastsat til den 30. juni 2015.

11 Konklusion

På baggrund af min gennemgang og analyse af den oprindelige lov, forarbejderne til den og skatteministeriets forståelse af den oprindelige hensigt finder jeg ikke, ud fra en objektiv ordlydsfortolkning, at virksomhedsordningen har været anvendt *i strid* med lovens oprindelige ordlyd eller hensigt. Hvad der lægges i "utilsigtet" er dog et politisk betonet begreb, som forskellige regeringer kan have en forskellig opfattelse af.

Jeg anerkender, at det fra politisk hold kan virke stødende for retssikkerheden, at nogle få, i dette tilfælde potentielt 1% af de erhvervsdrivende, med "arrangementer" som beskrevet, forsøger at tiltage sig vilkår som man ikke havde forudset og som man politisk ikke kan leve med.

Begrænsningen i mulighed for opsparing, hvis negativ indskudskonto og sikkerhedsstillelse overstiger 500.000 kr., vil givet vis virke, men loven rammer også langt forbi "skiven". Rigtig mange erhvervsdrivende, som har benyttet ordningen efter hensigten, vil blive urimeligt hårdt ramt.

Beskatningen af sikkerhedsstillelser som indkomst, mener jeg ikke at der er særskilt hjemmel til, jf. VSL § 10, stk. 6. Der er tale om en vænsregel og lovgiver har klart tilkendegivet, at man ikke vil tolerere sikkerhedsstillelser og dobbeltbeskatningen har nærmest karakter af en "straf". Hvis Folketinget nærmer sig en situation hvor man påtager sig dømmende magt, kan det i yderste konsekvens være i strid med GRL § 3, 3. pkt., jf. Tvindommen.

Indførelsen af en særskilt rentekorrektionsats er fornuftig og vil gøre den selvregulerende effekt mere effektiv og samtidig gøre det mindre interessant, at indskyde privat gæld.

En målrettet ligningsmæssig indsats mod den ca. 1%, som potentielt misbruger ordningen, og hvor arrangementerne tilsidesættes ud fra en realitetsgrundsætning, vil løse problemet præcist og effektivt.

12 Retssikkerhedsmæssig perspektivering

Dette afsnit vil indeholde en retssikkerhedsmæssig perspektivering af Lov nr. 992 af 16. september 2014. Jeg vil fokusere på følgende 2 forhold:

- 1) Lovgivning med tilbagevirkende kraft
- 2) Klar lovgivning eller retssikkerhedsmæssigt tomrum

12.1 Lovgivning med tilbagevirkende kraft

Har Lov 992 af 16/9 2014 tilbagevirkende kraft og griber loven ind i eksisterende retsforhold? Begrebet lovgivning med tilbagevirkende kraft kan dække over flere forskellige situationer. Det kan for eksempel ske, hvis registreringsafgiften for biler skal forhøjes, og man ønsker, at forhøjelsen skal have virkning straks fra lovforslagets fremsættelse.

Lov nr. 992 har på flere områder virkning fra fremsættelsen den 11. juni 2014 og har således "tilbagevirkende kraft", dette gælder f.eks. opsparring foretaget i perioden efter 11. juni 2014 samt sikkerhedsstillelse med aktiver i virksomhedsordningen.

Tilbagevirkende kraft i ægte forstand foreligger alene, hvor en lov knytter retsvirkninger til fortidige kendsgerninger, dvs. forhold der er afsluttede på virkningstidspunktet. Det siger sig selv, at en lov, der har retsvirkninger for fremtidige kendsgerninger, ikke har tilbagevirkende kraft. Lov nr. 992 af 16. september 2014, der griber ind i løbende retsforhold, kan siges at have uægte tilbagevirkende kraft. Sådanne lovændringer kan give anledning til samme betænkeligheder som lovgivning med ægte tilbagevirkende kraft. Den danske grundlovs § 22 indeholder ikke forbud mod lovgivning med tilbagevirkende kraft.

Det er således den almindelige opfattelse i den statsretlige teori, at grundloven ikke er til hinder for lovgivning med tilbagevirkende kraft - hverken i ægte eller uægte forstand. ⁴⁾

Det er imidlertid også et grundlæggende lovgivningsprincip, at en skærpende lov kun tillægges tilbagevirkende kraft, hvis det er **bydende nødvendigt**. Ved bydende nødvendigt kan indlægges et krav om, at der for det første skal være **afgørende hensyn**, der gør lovændringen påkrævet. Princippet bygger på almindelige retssikkerhedsmæssige betragtninger, hvorefter borgerne på forhånd skal kunne sætte sig ind i de retsregler, der har betydning for deres adfærd, således at de kan indrette sig derpå. Kendskab til lovene kan først opnås, når loven er vedtaget og kundgjort, og såfremt en lov er tillagt virkning fra et tidligere tidspunkt, er borgerens retsstilling forbundet med en vis usikkerhed.

Skattelove adskiller sig fra øvrig lovgivning ved, at der indenfor skatteretten opereres med begrebet indkomstår. Det er mest hensigtsmæssigt at tillægge nye love og ændringslove virkning fra henholdsvis næste indkomstår frem for "skæve virkningsdatoer". Det betyder, at de hidtil gældende regler finder anvendelse indtil næste indkomstår.

Begrundelsen for at tillægge VSL § 10, stk. 6 virkning med tilbagevirkende kraft fra 11. juni 2014, og de **afgørende hensyn herfor**, er meget svære at få øje på. Det fremgår af lovforslag L 200, jf. pkt. 3, at det er fundet nødvendigt, at lovforslaget har virkning fra fremsættelsesdagen, da det ikke er afklaret, om en sikkerhedsstillelse kan anses for en overførsel af værdier fra ordningen til den skattepligtige med beskatning til følge. Det vil sige, at argumentet for at lovgive med tilbagevirkende kraft er usikkerhed om hjemmel til beskatning.

Det bliver endnu mere interessant, når det i lovforslaget ligeledes anføres, jf. pkt. 5.2, at der ikke er holdepunkter for at vurdere udnyttelsen med sikkerhedsstillelser, hvorfor der ikke er medregnet nogen provenuvirkning. Alligevel argumenteres der med, at der er en

nærliggende risiko for at hamstring, samt at der er en nærliggende risiko for, at erhvervsdrivende som ikke anvender ordningen i dag, pludselig skulle vælge at benytte ordningen, ligeledes for at hamstre sikkerhedsstillelser.

Reglerne om beskatning af sikkerhedsstillelse, jf. VSL § 10, stk. 6 er en værnregel (dobbeltskatning/dummebøde. Den er tiltænkt til at ramme erhvervsdrivende, som anvender ordningen, men ikke andre erhvervsdrivende eller personer omfattet af personskattelovens regler.

Når der henses til skatteministeriets kommentarer om formålet med L 200, kunne dette indikere en form for "bøde" eller "straf" mod denne specifikke gruppe af skatteydere. Hvis det er tilfældet, rejser det for mig en helt ny situation i relation til GRL § 3, 3.pkt., jf. Tvind-dommen. Her fastslog Højesteret, at folketingets opgave er, at udstede generelle love, der gælder for hele befolkningen, og ikke meget specifikke love, der kun gælder for enkeltpersoner eller organisationer. Ved at vedtage Tvind-loven havde Folketinget tiltaget sig den dømmende magt, som efter GRL § 3, 3. pkt. henhører under domstolene, og loven var derfor ugyldig. Er det her vi er nu?

12.2 Klar lovgivning eller retssikkerhedsmæssigt tomrum

Ifølge Justitsministeriets Lovvejledning nr. 9801 af 3. juni 2005, gælder der en række regler og principper om, hvordan lovforslag affattes. Indledningsvis kan der være grund til at gøre nogle bemærkninger om baggrunden for de nævnte regler og om vigtigheden af, at de overholdes. Der kan i denne sammenhænge peges på hensynet til den erhvervsdrivende, dennes rådgivere, Skat og øvrige retsanvendende myndigheder. Den erhvervsdrivende er i denne situation lovens principielle og centrale adressat.

Det er dennes forhold, som lov nr. 992 af 16/9 2014 har til formål at regulere. Det er derfor et grundlæggende retssikkerhedsmæssigt princip, at den erhvervsdrivende så vidt muligt skal være i stand til at forstå – og dermed indrette sig efter – loven. En godt og klart affattet lov er under alle omstændigheder en nødvendig forudsætning for en ensartet **retsanvendelse** og dermed for forudsigelighed og **retssikkerhed**.

Bl.a. af de anførte grunde kan det ikke i tilstrækkelig grad understreges, at lovforslag skal affattes klart, systematisk, let læseligt og pædagogisk. Kravet om klarhed mv. i lovgivningen knytter sig i første række til selve lovteksten. Det gælder navnlig, hvor loven giver myndighederne mulighed for at foretage indgreb over for borgerne i form af f.eks. opkrævning af skatter, og hvor der derfor er et særligt behov for *forudsigelighed i retstilstanden*.

Også i øvrigt er det et grundlæggende element i lov kvalitet, at enhver, som lovteksten henvender sig til, så vidt muligt let skal kunne læse og forstå den. Bemærkningerne til lovforslag L 200, fylder 17 sider. Den mest indgribende værnsregel, og noget helt nyt i virksomhedsskatteordningen og i dansk skatteret, beskatningen af sikkerhedsstillelse, jf. pkt. 4.2 fylder ikke engang en halv side. Der sluttet blot analogt til beskatning af hovedaktionærer, jf. LL § 16 E, og der er end ikke lavet en eneste beregning eller talmæssig illustration af, hvorledes denne beskatning tænkes gennemført i praksis.

Den usikkerhed og tvivl, som loven efterlader, især vedrørende beskatning af sikkerhedsstillelser, er en følge af ugenomtænkt lovgivningsarbejde, som er hastet igennem folketinget og som strider direkte med principperne i Justitsministeriets Lovvejledning. Som nævnt i min konklusion, mener jeg i øvrigt ikke, at der er tilstrækkelig selvstændig hjemme i VSL § 10, stk. 6, til at beskatte sikkerhedsstillelser som virksomhedsindkomst, der anses for overført til den erhvervsdrivende. Muligvis er bestemmelsen også i strid med GLR § 3, 3. pkt.

Man burde have inddraget jurister, revisorer og andre fagfolk med både juridisk og praktisk erfaring i virksomhedsordningen i det forberedende arbejde. Så kunne man have foretaget en grundig analyse og være fremkommet med et gennemarbejdet lovforslag frem for den nu vedtagne lov, som blev hastet igennem Folketinget lige før sommerferien.

Loven vil utvivlsomt føre til et utal af klagesager og lægge voldsomt beslag på skattemyndighederne og domstolene. Disse sager kan så lægges til de ca. 25.000⁵⁴ uafsluttede sager hos Skatteankestyrelsen. Vi er desværre endt med en uklar lov og dermed havnet i et retssikkerhedsmæssigt tomrum.

⁵⁴ Jf. årsrapport fra Skatteankestyrelsen, er der sket en stigning på 45% i klagesagerne fra 2013 til 2014

13 Litteraturliste

Bøger

Pedersen, Jan m.fl. (2009) "Skatteretten 1", Thomson Reuters Professional A/S, 5. udgave 1. oplag, ISBN:978-87-619-2338-7, København.

Michelsen, Aage m.fl. (2011) "Lærebog om indkomstskat", Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 14. udgave 3. oplag, ISBN 978-87-574-2558-1, København.

Nielsen, Ruth m.fl. (2011), "Retskilder og Retsteorier", Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 3. udgave, 1. oplag, ISBN 978-87-574-2444-7, København

Love og bekendtgørelser

Lov nr. 144 af 19/3 1986

Lov nr. 992 af 16/9 2014

Forarbejder/bemærkninger/ betænkninger mv.

Lovforslag LFF 107, folketingsåret 1985/86

Lovforslag L 200 af 11/6 2014

Lov nr. 992 af 16/9 2014

Betænkning afgivet af Skatteudvalget den 8/9 2014.

Vejledninger

Den juridiske vejledning, 2015-1 af 30/1 2015, afsnit C.C. 5.1 og C.C. 5.2

Justitsministeriets Lovvejledning nr. 9801 af 3. juni 2005

Cirkulærer

Cirkulære nr. 21 af 9/12 1986 (ophævet)

SKM/ styresignaler

SKM, 2007.147, HR af 24/1 2007, j. nr. 237/2006

SKM, 2007.588, LSR af 27/6 2007, indskud af privat realkreditlån

SKM, 2011.810, ændret kapitalafkastsats, genoptagelse (Styresignal)

SKM, 2014.825, beskatning af sikkerhedsstillelse, jf. LL § 16 E (styresignal)

SKM, 2014.732. LSR, udlejning af garage

Afgørelser, TfS og UfR m.fl.

TfS 1989.347, SMIN. SPM. S 56-57

TfS 1991.568 Landsskatteretten kendelse af 16. august 1991, indskudskonto

TfS 1992.386, LSR 1992.630-8216-23

TfS 1992.521. LSR 1992.650-8250-10

TfS 1995.133, VL1995.B-1132-92

TfS 1998.99, HR 1997.II 93/1997

TfS 2000.142, realitetsgrundsætning

TfS 2006.528, VL, j.nr. B-0105-0TfS 2006,700, kom. af professor Niels Winther-Sørensen

Publikationer

Bolander, Jane, Aagesen, Ole (red), Materialesamling til masterafhandling, Juridisk Institut, efteråret 2014.

Skatteministeriet 2005, "101 forenklinger – og en lettere hverdag for alle", Tryk: Schultz A/S ISBN: 87-90922-70-0 (Internet)

Øvrigt materiale

Aagesen, Ole, Materialesamling til VSL (undervisningsmateriale)

Aagesen, Ole, Materialesamling til lovforslag L 200 (undervisningsmateriale)

Anvendte forkortelser

GRL = Grundloven

KSL = Kildeskatteloven

LBKG= Lovbekendtgørelse

LL= Ligningsloven

PSL= Personskatteloven

SL= Statsskatteloven

VSL= Virksomhedsskatteloven

Hjemmesider:

www.ft.dk

www.fsr.dk

www.karnov

www.skat.dk

www.skm.dk